OPPILASVALINTA JA OPISKELUMOTIVAATIO MERIKANTO-OPISTOSSA

Manne Karjalainen

Pro Gradu -tutkielma

Musiikkikasvatus

Kevätlukukausi 2016

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikin laitos
Tekijä – Author Karjalainen, Manne Juhana	
Työn nimi – Title Oppilasvalinta ja opiskelumotivaatio Merikanto-opistossa	
Oppiaine – Subject Musiikkikasvatus	Työn laji – Level Pro Gradu -tutkielma
Aika – Month and year Kevät 2016	Sivumäärä – Number of pages 69 sivua, liitteet 10 sivua

Tiivistelmä – Abstract

Musiikkioppilaitosten oppilasvalinnat ja niihin liittyvä musikaalisuuden testaus herättää intohimoja puolesta ja vastaan. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää valintakoepisteiden ja opiskelun motivaation välistä yhteyttä. Valintakokeena oli musiikkioppilaitoksissa yleisimmin käytetty jäljittelyyn perustuva musikaalisuuden testaus, jota käytetään myös tutkimuksen kohteena olevassa Merikanto-opistossa. Koska tutkimuksen kohteena oli Merikanto-opiston oppilasvalinta, oli tutkimuksen tarkoitus myös tarjota kehitysmahdollisuuksia Merikanto-opiston oppilasvalintaan ja opetukseen.

Motivaatiota, musikaalisuutta ja musikaalisuustestejä on tutkittu paljonkin mutta motivaation ja valintakokeen tarkastelu yhdessä antaa uudenlaisia näkökulmia oppilasvalintaan ja soittamismotiiveihin. Tutkimusmenetelmäksi valitsin tapaustutkimuksen ja tutkimusaineisto kerättiin kyselytutkimuksella. Kyselyn aineisto yhdistettiin valintakokeiden tuloksiin ja näin saatua aineistoa analysoitiin määrällisillä ja laadullisilla menetelmillä.

Tutkimuksessa vahvistui aikaisempien tutkimusten tulos ns. kärkimotiivien olennaisuudesta musiikinharrastamisessa. Kärkimotiivit ovat: Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit, suoritusmotiivit tai saavutusmotiivit ja –motivaatio ja vuorovaikutukseen perustuvat motiivit. Valintakokeiden pisteiden yhteys soittamismotiiveihin on hyvin kaksijakoinen, toisaalta yhteyttä ei juurikaan ole tai se on hyvin vähäinen, ja toisaalta yhteyttä esiintyy voimakkaasti. Valintakokeen pisteet ovat yhteydessä omaehtoiseen musiikinharrastamiseen, harjoitteluun, musiikkiharrastuksen tärkeyteen, esiintymiskokemuksiin ja yhteissoiton merkityksellisyyteen. Näistä etenkin kaksi ensin mainittua ovat menestyksekkään musiikinharrastamisen elinehto. Tutkimuksessa tuli esiin kärkimotiivien ymmärtämisen ja soveltamisen tärkeys käytännön opetustyössä. Nykyinen valintakäytäntö on tulosten valossa toimiva. Opettajien on tärkeä tiedostaa oppilaittensa motivaatiota opintojen aikana.

Asiasanat – Keywords

Musiikkioppilaitos, valintakoe, motivaatio, musikaalisuus, Merikanto-opisto

Säilytyspaikka – Depository

Jyväskylän yliopisto, Musiikin laitos

Muita tietoja – Additional information

Sisällysluettelo

1 Johdanto **5**

2 Musiikkioppilaitos **7**

2.1 Opetussuunnitelma **8**

2.2 Oppilaaksi ottaminen **9**

2.3 Valintakokeet **10**

2.4 Oppilasvalinnan testaustavat **12**

2.4.1. Jäljittelyyn ja erotteluun perustuva musikaalisuuden testaus 13

2.4.2 Karman testi 14

2.4.3 Muita kriteereitä 15

3 Merikanto-opisto **16**

3.1 Historia **16**

3.2 Oppilaat ja oppilaaksi ottaminen **18**

4 Soittamisen motivaatio **20**

4.1 Motivaatio **20**

4.2 Soittamisen tärkeimmät motiivit **21**

4.3 Motiiviluokat **22**

5 Tutkimusasetelma **25**

5.1 Tutkimuskysymykset **25**

5.2 Tutkimusmenetelmä ja –aineisto **25**

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys **28**

6 Tutkimustulokset **30**

6.1 Soitonopiskelua jatkavien oppilaiden motiivit **32**

6.1.1 Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit 33

6.1.2 Suoritusmotiivit sekä hallintamotiivit ja –motivaatio 34

6.1.3 Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit 37

6.1.4 Ulkoiset virikkeet 40

6.1.5 Välineelliset motiivit: hyöty ja ulkoiset palkkiot 41

6.1.6 Muita, soittajan persoonallisuuteen liittyviä motiiveja 42

6.1.7 Avovastauksien analysointia 45

6.2 Motiivikysely soitonopiskelun lopettaneilta oppilailta **49**

6.2.1 Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit 50

6.2.2 Suoritusmotiivit sekä saavutusmotiivit ja –motivaatio 51

6.2.3 Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit 53

6.2.4 Ulkoiset virikkeet 54

6.2.5 Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot 55

6.2.6 Muita, soittajan persoonallisuuteen liittyviä motiiveja 56

6.2.7 Avokysymysten vastauksia ja analysointia 58

Jokin muu syy lopettamiseen 58

7 Pohdintaa **61**

7.1 Mitä pisteet kertovat pisteet motivaatiosta? **61**

7.2 Miksi soitonopiskelu lopetetaan? **63**

7.3 Motivaation ylläpitäminen ja tutkimuksen tulosten soveltaminen Merikanto-opistossa **64**

8 Lähteet **67**

Liitteet .....

1 JOHDANTO

Musiikkioppilaitosten oppilasvalinnat, kuten oppilasvalinnat yleensä, ovat aiheuttaneet keskustelua aina kun niitä on järjestetty. Ei ole mukavaa kuulla jääneensä ulkopuolelle jostakin harrastuksesta, jota haluaisi harrastaa, tai ryhmästä johon haluaisi kuulua. Valintakokeiden arvostelulle on olemassa perustellut näkemykset, joskaan tilalle ei ehkä ole tullut varteenotettavia vaihtoehtoja silloin, kun hakijamäärää täytyy jotenkin karsia. Opinnäytetyössäni kartoitin Suomen musiikkioppilaitosten liiton (SML) jäsenoppilaitosten käyttämiä valintakoemenetelmiä ja huomasin, että jäljittelyyn perustuva musikaalisuuden testaus on käytössä valtaosassa oppilaitoksia.

Jäljittelyyn perustuvaa musikaalisuuden testausta ja sen ennustavuutta opintomenestyksen ennustajana on tutkinut Tuula Lotti väitöskirjassaan (1988). Itseäni kiinnosti myös valintakokeen ja opintomenestyksen yhteys, mutta opintomenestyksen käsitteellisen laajuuden ja Lottin jo tehdyn ansiokkaan tutkimuksen vuoksi päädyin lähestymään kysymystä hieman toisesta näkökulmasta. Lottin (1988) mukaan jäljittelyyn perustuvalla musikaalisuuden testaamisella pystytään ennustamaan opintomenestystä jonkin verran. Lottin tutkimus on valmistunut lähes 30 vuotta sitten ja seuranta-aineisto on jo 40 vuoden takaa. Musiikkioppilaitosverkosto kasvoi tuolloin voimakkaasti ja jäljittelyyn perustuvaa musikaalisuustestiä oli perinteisesti käytetty musiikkioppilaitosten valintakoetestinä. Professori Kai Karman musikaalisuustutkimusten pohjalta tehtyä musikaalisuustestiä käytettiin tuolloin yhä enenevissä määrin oppilaitosten valintakokeissa. Lottin tutkimus tuli tarpeeseen kun haluttiin vastauksia musiikkioppilaitoksia kiinnostavaan kysymykseen, *Miten valintakoe ennustaa opintomenestystä?* Muokkasin hieman näkökulmaa ja halusin tietää voitaisiinko valintakokeita ja motivaatiota tarkastelemalla löytää jotain yhteneväisyyksiä valintakokeiden tuloksissa ja motivaatiossa. Oppilasvalinta aiheena kiinnosti minua, ja jokakeväinen valintakokeiden pitäminen toi omakohtaisen kokemuksen aiheesta. Työtovereiden kanssa käymäni keskustelut toivat tutkimukseen yhden näkökulman lisää. Keskusteluissa nousi esiin tuntuma siitä, että ”parhaat” oppilaat eivät saa valintakokeissa parhaita pisteitä. En kuitenkaan selvitä asiaa tutkimuksessani mutta sivuan sitä tuloksissa ja pohdinnassa. Tutkimuksellani voitaisiin täydentää olemassa olevaa tutkimustietoa ja löytää uusia näkökulmia valintakokeisiin ja niiden tuloksiin.

Käytössäni minulla oli työpaikkani Merikanto-opiston valintakoetuloksia ja valintakoetilastoja. Lisäksi tein kyselytutkimuksen oppilaitokseen hyväksytyille oppilaille, kartoitin vallitsevia valintakoekäytänteitä ja tutkin kirjallista materiaalia vallitsevasta valintakoejärjestelmästä. Tutkimukseni luonteesta johtuen opinnäytetyöni on yhdistelmä erilaisia tutkimusmenetelmiä.

Jos lähtisin tekemään työtäni uudestaan jo saamieni tietojen avulla, muokkaisin kysymyspatteristoa hieman toisenlaiseksi. Vaikka kyselyyn vastanneiden määrä on hyvä, yrittäisin saada vieläkin suuremman vastaajajoukon tarkasteltavaksi ottamalla muutaman lisävuoden tarkasteluvuosien joukkoon.

2 MUSIIKKIOPPILAITOS

Suomalainen musiikkikasvatusjärjestelmä on jaettu kahteen opetusta tarjoavaan osaan. Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio antavat yleissivistävää musiikinopetusta koko ikäluokalle ja musiikkioppilaitokset taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin perustuvaa musiikinopetusta.

Laki musiikkioppilaitoksista määrittelee musiikkioppilaitoksen tehtäväksi ”Antaa säveltaiteen ja siihen liittyvien taidemuotojen perusopetusta, valmennusta alan ammattiopintoihin ja musiikin ammatillista koulutusta sekä järjestää muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa.” (Laki musiikkioppilaitoksista 516/1995, 1§). Vuonna 1998 Laki musiikkioppilaitoksista korvattiin lailla (633/1998) ja asetuksella (813/1998) taiteen perusopetuksesta. Musiikkioppilaitosten toimintaa ohjaavat lisäksi: Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat sekä rahoituksen osalta laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009).

Musiikkioppilaitosten toiminta pääsi vauhtiin 1960-luvun loppupuolella valtion aloitettua tukemaan järjestelmällisesti musiikkioppilaitostoimintaa antamalla vuonna 1968 lain (147/1968) ja asetuksen (486/1968) musiikkioppilaitoksien valtionavusta (Pohjannoro 2010, 3). Vuosien kuluessa musiikkioppilaitosten määrä on kasvanut. Lukuvuonna 1979-80 valtionosuutta saavia oppilaitoksia oli 34, lukuvuonna 89-90 jo 60 ja vuonna 1993 84 (HE 258/1994). Nykyisin oppilaitoksia on Suomen musiikkioppilaitosten liiton nettisivujen mukaan 97 (SML 2015), joista 88 saa opetusministeriön mukaan opetustuntikohtaista valtionavustusta (OKM Taiteen perusopetus 2013).

Taiteen perusopetus musiikissa poikkeaa selvästi muista taiteenalojen perusopetuksesta. Musiikin alalla suurin osa oppilaista opiskelee taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaan, kun muissa taiteenlajeissa suurin osa opiskelee yleisen oppimäärän mukaan. (Pohjannoro 2011, 10.) Syitä edellä mainittuun Pohjannoro (2011, 10-11) luettelee neljä:

1. Musiikkioppilaitosjärjestelmä virallistettiin jo vuonna 1968, kun muut taiteenlajit pääsivät mukaan vasta vuonna 1992.
2. Musiikkiopistot välttämätön pohja ammattiopintoihin. Musiikkiala yhdessä tanssin kanssa ovat niitä harvoja aloja joille peruskoulu ja lukio eivät yksistään anna valmiuksia ammattiopinnoille.

3. Musiikin oppimäärä on oppilaille vaativa ja aikaa vievä.
4. Soittamisen oppiminen vaatii kallista yksilöopetusta.

2.1 Opetussuunnitelma

Taiteen perusopetuksen mukainen musiikinopetus jaetaan yleiseen ja laajaan oppimäärään. Laki ja asetus taiteen perusopetuksesta on annettu vuonna 1998, opetussuunnitelmien perusteet yleiseen oppimäärään vuonna 2005 ja laajaan oppimäärään vuonna 2002. Uusien opetussuunnitelmien valmistelutyö on aloitettu ja ne on kirjattu opetussuunnitelmiksi 2016/2017 (Opetushallituksen kuulumiset 11.9.2015). Yleinen ja laaja oppimäärä eroavat toisistaan sisällöltään ja opintojen rakenteeltaan. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelma sisältää yleisen osion ja jokaiselle taiteenlajille oman luvun. Laajan oppimäärän opetussuunnitelma on erillinen jokaiselle laajaa oppimäärää antavalle taiteenlajille ja niistä puuttuu yhteinen osio.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä elinikäiselle taiteiden harrastamiselle. Kansallisen kulttuurin kehittäminen ja säilyttäminen sekä erilaisten kulttuurien ymmärtäminen ja monikulttuurisessa ympäristössä toimiminen kuuluvat myös opetuksen tehtäviin. (Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma 2005.)

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman (TPOPS) mukaan taiteen perusopetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Opetus on tavoitteellista (TPOPS, 2005). ”Taiteen perusopetus tulee järjestää lain ja asetuksen sekä opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan” (Opetushallituksen tiedote 16/2008). Yleinen oppimäärä koostuu opintokokonaisuuksista joista oppilas kokoaa opintonsa. Opintojen laajuus on laskennallisesti 500 tuntia. Opetuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin itsenäiselle ja elinikäiselle harrastamiselle. Opetuksen tavoitteet syntyvät oppilaan omien tavoitteiden pohjalta. Keskeisenä asiana on musisoinnin ilo ja itsensä toteuttamisen mahdollisuus. (TPOPS 2005.)

Kuten aiemmin kävi ilmi, on suurin osa taiteen perusopetuksen musiikinopetuksesta laajan oppimäärän piirissä. Laajan oppimäärän voi katsoa sisältävän samat arvot ja tavoitteet kuin yleinen oppimäärä sisältää. Ero yleiseen on rakenteessa, laajuudessa ja sisällössä. Laaja

oppimäärä rakentuu varhaisiän musiikkikasvatuksesta, musiikin perustason ja musiikin opistotason opinnoista. Perus- ja musiikkiopistotason opinnot on pääasiassa tarkoitettu kouluikäisille lapsille ja nuorille. Musiikin varhaiskasvatuksesta ja aikuisille suunnatusta opetuksesta päätetään koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa. Opintojen laajuus on laajassa oppimäärässä laskennallisesti 1300 tuntia. Olennainen sisällöllinen ero yleiseen oppimäärään on opetussuunnitelman 1. pykälässä olevat musiikillisen ammattikoulutuksen ja työelämän vaatimusten huomioiminen. Laajan oppimäärän opetussuunnitelma erittelee tarkemmin yksittäisiä tavoitealueita ja tavoitteita musiikin osaamisen suhteen, kuin yleisen oppimäärän opetussuunnitelma. (Taiteen laajan oppimäärän OPS 2002.)

Koulutuksen järjestäjä laatii oman opetussuunnitelmansa opetushallituksen opetussuunnitelman pohjalta. SML vastaa kuitenkin musiikin perustason ja musiikkiopistotason tasosuoritusten sisältöjen ja arvioinnin perusteiden laadinnasta.

2.2 Oppilaaksi ottaminen

”Oppilaaksi ottamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.” (Laki taiteen perusopetuksesta 633/1998 6§). Minua kiinnosti miten oppilasvalinta eri oppilaitoksissa tapahtuu ja selvitin asiaa oppilaitosten verkkosivuilta. Oppilasvalinta musiikkioppilaitoksiin tapahtuu yleensä keväällä, tosin syksyllä on useassa oppilaitoksessa täydennyshakuja, sillä oppilaspaikkatilanne nähdään kunnolla vasta lukuvuoden alkaessa. Näitä paikkoja voidaan täyttää myös kevään haun perusteella pitkin vuotta.

Oppilaitosten harjoittama opiskelijoiden valinta nostaa esiin Lottin (1988, 3) mukaan joukon kysymyksiä: Miksi oppilaita valikoidaan ja mitkä ovat valinnan tavoitteet? Kuka asettaa tavoitteet? Millaisin menetelmin tavoitteisiin pyritään? Miten hyvin tavoitteet saavutetaan? Halukkaita musiikinopiskelijoita on yleensä enemmän kuin on tarjolla olevia oppilaspaikkoja. Oppilaitokset joutuvat suorittamaan käytettävissä olevien resurssien vuoksi jonkinlaista karsintaa asettamalla hakijat järjestykseen. Oppilaitokset voidaankin jakaa niihin jotka järjestävät sisäänpääsytestejä ja niihin jotka eivät testejä järjestä.

Tyypillisin musiikkioppilaitoksen valintamuoto on jonkinlainen valintakoe. Valintakokeita käsittelen hieman tuonnempana. Yhdeksi valintakriteeriksi on ilmestynyt opintoihin ilmoittautumisjärjestys, jolloin varsinaista testiä ei järjestetä. Ilmoittautumiseen perustuvan oppilasvalinnan käyttöönottamisen syyksi oppilaitokset ilmoittavat testien epäluotettavuuden ja hakijoiden vähentyneet määrät. Ilmoittautumiseen perustuvaan valintamenettelyyn saattaa liittyä esimerkiksi fyysisten valmiuksien ja iän selvittämistä. Arvontaakin käytetään muun muassa soitinvalmennukseen valittavissa oppilaissa. Usein ilmoittautumiseen perustuvassa sisäänpääsyssä ensimmäinen opiskeluvuosi on koevuosi. Toisaalta musiikkioppilaitosjärjestelmässä jokaista vuotta voidaan pitää eräänlaisena koevuotena, jolloin vaaditaan tietynasteista edistymistä opinnoissa. Oppilaitosten välillä on varmasti eroja käytänteissä riippuen esimerkiksi hakijamääristä.

2.3 Valintakokeet

Oppilaitoksen näkökulmasta oppilasvalinnalla pyritään varmistamaan oppilaiden koulutettavuus (Lotti 1988, 4). Perinteinen ja käytetyin tapa musiikkioppilaitosten oppilasvalinnassa on musikaalisuustesti. Musikaalisuustestin yksi olennainen tehtävä on saada musiikillisesti kyvykkäät lapset ja nuoret tehostettuun musiikin opetukseen (Linnankivi, Tenkku, ja Urho 1988, 15). Omasta näkökulmastani katsottuna musikaalisuustesti tarjoaa kohtuullisen helpon tavan laittaa hakijoita järjestykseen ja yrittää löytää pyrkijöistä sopivimmat yksilöt koulutettavaksi. Lottin (1988) mukaan koulutettavuuden arvioinnissa tulisikin onnistua ainakin sen verran, että tulevaa opintomenestystä pystyttäisiin ennustamaan kohtalaisesti (emt). Koska opiskelumenestykseen vaikuttaa moni muukin asia kuin musikaalisuus, ei musikaalisuusmittarin ja opintomenestyksen välistä heikkoa korrelaatiota voi pitää merkkinä epäonnistuneesta musikaalisuusmittarista (Lotti 1988, 19). Lotti myös huomauttaa oppilasvalinnan ongelmallisuudesta ja tehtävistä peilaten niitä musiikkiopiston tehtäviin. Pitäisikö hakijoiden joukosta pyrkiä seulomaan ammattiopintoihin soveltuvimmat ja missä määrin olisi otettava huomioon pelkästään harrastuksen vuoksi soittelevat? (Lotti 1988, 18.)

Musiikkiopistojen valintakokeet näyttäisivät oppilaitosten nettisivujen mukaan perustuvan jonkinlaiseen musikaalisuustestiin ja muihin osioihin. Musikaalisuustesteinä käytetään

jäljittelyyn perustuvaa testiä ja Karman testin tyyppistä testiä. Varmuutta varsinaisen Karman testin käytöstä ei ole sillä opistojen nettisivuilla ei sitä mainita nimeltä yhtä opistoa (Viitasaaren musiikkiopisto) lukuun ottamatta. Tämäkin opisto on tosin luopumassa Karman testin käytöstä. Testityypin voi kuitenkin päätellä valintakokeen kuvauksesta. Jäljittelyyn perustuva testi ei ole puhtaasti jäljittelytesti, sillä näyttäisi, että siinä käytetään osatehtävänä tai tehtävinä jäljittelyyn ja erotteluun perustuvaa testausta.

Seuraavassa taulukossa on listattu erilaisia valintakoetyyppejä ja niiden määriä. Oppilaitokset on saatu SML:n oppilaitoslistasta, jossa on 96 oppilaitosta. Taulukossa on huomioitu vain itse valintakoe. Valintaan vaikuttavia muita tekijöitä, esimerkiksi laulu, ei taulukossa ole huomioitu mutta ne on kuvattu erikseen. Kävin jokaisen musiikkioppilaitoksen nettisivut läpi ja etsin tietoa oppilasvalinnasta. Lukuajankohta marraskuussa 2015 vaikutti siihen, että kaikkien oppilaitosten sivuilla ei ollut tietoa oppilasvalinnoista. Osa oppilaitoksista ilmoitti pitävänsä valintakokeet, mutta niiden sisällöstä ei ollut tietoa, tai tietoa pääsykokeista tulisi lähempänä valintakokeita.

Taulukko 1. Musiikkioppilaitosten valintakokeiden sisältö (N=96)

	N
Ei tietoa valintakokeesta	13
Valintakoe, sisältö epävarma	31
Jäljittely (ja erottelu)	38
Jäljittely ja Karman testi	4
Ei valintakoetta	10
Yhteensä	96

Virpi Vähäpassin Pro gradu -tutkielmassa (1997) selvitettiin musiikkioppilaitosten kokemuksia Karman musikaalisuustestistä. Kyselyyn vastanneista 63 musiikkioppilaitoksesta 25 eli 40% käytti tuolloin Karman musikaalisuustestiä. 38 oppilaitosta (60%), jotka eivät käyttäneet Karman testiä, käyttivät lähinnä jäljittelyyn perustuvaa musikaalisuuden testausta muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Noin puolet (49% N=18) vastaajista jotka eivät käyttäneet Karman testiä, olivat käyttäneet sitä aiemmin. (Vähäpassi 1997, 33-35.)

Näyttää siltä, että jäljittelyyn perustuvalla valintakokeella on hyvin vankka asema Suomen musiikkioppilaitoskentässä. Kaikissa oppilaitoksissa, joissa valintakoetta käytetään ja joista

oli tiedot saatavilla (N=52), jäljittelyyn perustuva koe oli osana valintamenettelyä 42 oppilaitoksessa. Toisin sanoen neljä viidestä oppilaitoksesta käytti jäljittelyyn perustuvaa testiä. Kun tarkastellaan Vähäpassin tutkimusta ja omaa selvitystäni voidaan huomata, että viimeisen 20 vuoden aikana Karman testin asema on heikentynyt huomattavasti.

Oppilasvalinta koostuu, kuten aikaisemmin todettiin, useista osioista. Ilmoittautumiseen perustuvassa oppilasvalinnassa saattaa instrumenttiopettajan lausunto ratkaista mahdollisen instrumentin. Ensimmäinen vuosi voi olla ryhmäopetusta ja/tai ensimmäinen vuosi voi olla koevuosi, jolloin ensimmäisen vuoden opinnot ratkaisevat opiskelujen jatkon.

Valintakokeisiin perustuvassa oppilasvalinnassa on useita erilaisia osioiden yhdistelmiä. Musikaalisuustestin lisäksi näyttäisi valintakokeessa olevan vaihtelevasti: haastattelu, laulu, motoriikkatesti ja soittonäyte. Haastattelu voi olla suunnattu pyrkijälle, tämän huoltajille tai molemmille.

2.4 Oppilasvalinnan testaustavat

Musiikkioppilaitosten valintakokeissa käytetään musikaalisuustestejä. Musikaalisuustestit ovat testejä joiden tarkoituksena on mitata koehenkilön musikaalisuutta. Lottin (1988, 1) mukaan oppilaitokseen hakeutuvalle, jolta ei edellytetä aikaisemmin saavutettuja taitoja, ainoa mahdollinen opiskeluedellytysten arviointitapa on musikaalisuuden mittaaminen. Ongelmalliseksi asian tekee musikaalisuuden käsitteen määritteleminen. Kai Karman (2010, 355) mielestä musikaalisuus on vaikeasti määriteltävissä ja näyttää erilaiselta riippuen tarkastelijan näkökulmasta.

Musikaalisuustesteillä pyritään selvittämään koehenkilön oppimisedellytyksiä ja ennustamaan tulevaa opintomenestystä (Lotti 1988, 36). Vanhastaan testit on jaettu reseptiivisiin (passiivinen) ja ekspressiivisiin (aktiivinen) testeihin. Reseptiivisissä testeissä koehenkilö valitsee oikean vastauksen esitetyistä vaihtoehdoista kuulemansa perusteella. Ekspressiivisissä testeissä koehenkilö joko toistaa (reproduktiivinen) kuulemansa tai tuottaa (produktiivinen) itse uutta. (Lotti 1988, 36-37.)

Musikaalisuustestillä voidaan laittaa pyrkijöitä paremmuusjärjestykseen tai sitten se voi olla niin sanottu kynnystesti, jolloin pyrkijän on saavutettava vain tietty taso testissä. Saavutetun tason jälkeen muut tekijät ratkaisevat valinnan. Esimerkkinä tästä on Pop & Jazz konservatorion oppilasvalinta (Pop & Jazz konservatorio 2015).

2.4.1. Jäljittelyyn ja erotteluun perustuva musikaalisuuden testaus

Jäljittelytestin alkuperästä ei ole varmaa tietoa, mutta testillä on yhteyttä Paavo Kiisken Lahden kansakoulun musiikkiluokkia varten laatimaan testiin (Vähäpassi 1997, 17). Lottin (1988, 42-43) mukaan jäljittelyyn perustuvalla testaustavalla on pitkät perinteet ja sen suosio selittynee sen yksinkertaisella toteutustavalla, sillä mitään erityisiä järjestelyitä ei tarvita (ks. 2.3). Jäljittelyyn perustuvassa testissä koehenkilö toistaa kuulemansa tehtävät. Testi on aikaisemman määrittelyn mukaan ekspressiivinen ja reproduktiivinen. Jäljittelytestin lähtökohtana voidaan pitää yksinkertaista oppimistilannetta jossa opitaan jäljittelemällä. Jäljittelytesti mittaa siis koehenkilön kykyä oppia musiikkia kuulemansa perusteella. (Lotti 1988, 43.)

Jäljittelytesti perustuu perinteiseen musiikkikäsitykseen, jossa melodialla on keskeinen osa (Lotti 1988, 43). Jäljittelytestissä koehenkilö toistaa testaajan soittamat ja laulamat melodia- ja rytmiaiheet. Tässä tutkimuksessa käytettävä testi sisältää jäljittelyosioiden (rytmi, sävel, intervalli, melodia) lisäksi tehtävät, jossa koehenkilön pitää tunnistaa, ovatko kaksi melodiaa tai sointua samanlaiset vai erilaiset. Koehenkilöille on kaksi erilaista testiä riippuen siitä ovatko he alle 8-vuotiaita vai jo täyttäneet 8-vuotta. Testit eroavat toisistaan tehtävien vaikeudessa. Vaikka jäljittelytesti ei vaadi monimutkaisia testijärjestelyjä, vaatii se testaajalta herkkyyttä luoda oikeanlainen testitilanne sekä huomata testattavan äänenkäytöstä johtuvia puutteita. Testattavalla voi olla vaikeuksia tuottaa ääntä vaikka äänen tunnistaminen onnistuisi. Esimerkkinä mainittakoon testattavan suppea ääniala, jolloin annettu tehtävä voidaan transponoida toiseen sävellajiin.

Tuula Lotti tutki vuonna 1988 ilmestyneessä väitöskirjassaan jäljittelytestin tuloksen yhteyttä opintomenestykseen musiikkioppilaitoksessa. Opintomenestys on kuitenkin epämääräinen ja laaja käsite joten se voi tarkoittaa useita eri asioita. Tässä yhteydessä opintomenetys tarkoittaa

lukukausi- tai tutkintoarvosanaa soitossa. Tutkimuksen mukaan jäljittelytestin tulos korreloi jonkin verran opintomenestyksen (soiton arvosana) kanssa (r=.23) ja (r=.29), jos mukana ovat vain hyväksytyt oppilaat. Kun tarkasteltavaksi otetaan valintakokeessa hylättyjä mutta soittotunteja saaneita henkilöitä, jäljittelytestin tuloksen ja opintomenestyksen korrelaatio kasvaa. (r=.48) (Lotti 1988, 147.) Opintomenestyksen käyttöä musikaalisuustestin validiusmittarina (kuinka hyvin jokin mittari mittaa sitä mitä on tarkoitus mitata) kritisoivat muun muassa Kai Karma ja Carl Seashore. Karman mukaan opintomenestys on liian laaja-alainen käsite ja opintomenestyksestä vain noin puolet selittyy musikaalisuudella (Lotti 1988, 46). Seashoren mukaan hänen testinsä validiutta voi arvioida ainoastaan siltä pohjalta mitä sillä on tarkoitus mitata (Lotti 1988, 45).

Jäljittelytestiä on kritisoitu siitä että se vaatii jonkinlaista laulutaitoa. Kuitenkin Lotti havaitsi, että säveltoiston testissä maksimipisteet saavuttaneet eivät välttämättä yltäneet maksimipisteisiin intervallitehtävässä. Näin ollen intervallitehtävän vajaa tulos ei johtunut pelkästään laulutaidon vajavaisuudesta. Lottin mukaan ennustavuustarkastelut viittaavat siihen, että kyky toistaa laulaen annettu sävel kertoisi jotain soitinopintojen edellytyksistä. (Lotti 1988, 173.)

2.4.2 Karman testi

Kai Karman laatima testi on luonteeltaan reseptiivinen. Siinä koehenkilö kuulee pienen sävelaiheen kolmesti peräkkäin ja sitten pienen tauon jälkeen niille vertailuaiheen. Koehenkilön tehtävänä on tunnistaa, oliko vertailuaihe sama kuin alkuperäinen aihe. Muuttujina voivat olla sävelkorkeus, sävelen kesto ja voimakkuus, mutta vain yksi muuttuja kerrallaan. Testi perustuu Kai Karman näkemykseen musikaalisuudesta auditiivisena strukturointikykynä. Testi on kehitetty mittaamaan niin sanottua primääriä musikaalisuutta. ”Rakenteiden havaitsemisen kyky on se primääri tekijä, jonka avulla kussakin kulttuurissa opitaan ymmärtämään musiikin elementtejä.” (Vähäpassi 1997, 26-27.) Karman mukaan ”musikaalisuuden oleellinen sisältö on kyky kuulla äänten suhteista muodostuvia, lähinnä ajallisia rakenteita, struktuureja”. (Karma 2010, 360.)

2.4.3 Muita kriteereitä

Oppilasvalintaan vaikuttavat musikaalisuustestien lisäksi myös valintakokeen muut osiot. Lähes kaikissa oppilaitoksissa pyydetään pientä laulunäytettä. Laulu on joko vapaavalintainen tai joku laulu valmiilta listalta. Ohjeissa pyydetään usein yksinkertaista ja helppoa laulua. Laulunäytettä valintakokeen osana ei perustella juuri missään. Itse näkisin laulunäytteellä muutamia olennaisia tarkoituksia. Laulunäyte kertoo jotakin sävelkorvan erottelukyvystä, vaikka äänen tuottaminen ja tuottamisen onnistuminen vaikuttavatkin lopputulokseen. Se kertoo myös koehenkilön lauluhistoriasta eli onko henkilö laulanut esimerkiksi kotona ja koulussa. Koetilanne on eräänlainen esiintymistilanne, jolla saattaa olla merkitystä koulutuksen kannalta (Lotti 1988, 37). Motoriikkatesti ja pienempien oppilaiden kohdalla käytetty puputesti ovat muutamien musiikkiopistojen valintakoekuvauksissa. Niistä ei kuitenkaan käy ilmi testien sisältö.

Soittonäyte on mahdollista antaa ja sitä pyydetään, etenkin jos on jo aikaisempaa soittotaustaa. Jotkut oppilaitokset (Porvoon musiikkiopisto) mahdollistavat myös sisäänpääsyn soitto- tai laulunäytteellä. Tämä edellyttää tietenkin aikaisempaa soitto –ja / tai lauluharrastusta.

Haastattelut voivat olla joko muutama muodollinen sana tai pidempi koehenkilölle ja ehkä myös tämän huoltajille erikseen järjestetty haastattelu. Haastatteluissa varmistetaan hakijan tietojen ja hakutoiveiden oikeellisuus sekä ohjataan tarvittaessa soitinvalintoja. Niissä voidaan kartoittaa mahdollisuuksia hankkia jokin soitin ja selvittää hakijan motivaatiota. Tilanteessa voidaan sitouttaa vanhempia lapsen opintoihin.

3 MERIKANTO-OPISTO

Merikanto-opisto on taiteen perusopetusta antava seutukunnallinen oppilaitos. Oppilaitoksen isäntäkuntana toimii Virrat ja sopimuskuntina ovat Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi ja Ähtäri. Omat toimitilat opistolla on Virroilla, Mäntässä ja Ähtärissä. Muualla toiminta tapahtuu lähinnä kouluilla. Opisto antaa opetusta sävel- ja tanssitaiteessa sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa. Soitinopetuksen instrumenttivalikoimaan kuuluvat paikkakunnasta riippuen: harmonikka, jouset, kitara, laulu, lyömäsoittimet, piano, puupuhaltimet, sähköbasso, sähkökitara ja vasket. Opistolla on oikeus antaa taiteen laajan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilaita opistossa on noin 850 ja henkilökuntaa, päätoimiset ja sivutoimiset opettajat yhteenlaskettuna, noin 35. Opistolla toimivat varhaisiän, musiikin perustason, musiikin opistotason ja tanssin osastot sekä aikuisosasto. (Merikanto-opisto 2015.)

3.1 Historia

Virtain alueella koulujen ja seurakunnan musiikkitoiminta on aina ollut vireää ja musiikinharrastajia on ollut ympäri paikkakuntaa. Syksyllä 1968 aloittivat muutamat vanhemmat kuljettamaan lapsiaan Seinäjoelle Etelä-Pohjanmaan musiikkiopistoon (EPMO) soittotunneille. Niinpä EPMO perusti seuraavana vuonna Virroille oman sivutoimipisteensä jossa opettajat kävivät kerran viikossa antamassa opetusta pianon, viulun ja puhaltimien soitossa. Virtain kunta osallistui kustannuksiin. (Leppänen 2012.)

Syksyllä 1971 EPMO:n silloinen rehtori Antti Vainio ehdotti oman musiikkiopiston perustamista Virroille ja neuvottelut opiston perustamisesta käynnistettiin. Paikkakunnalta oli löydettävissä sivutoimisia opettajia, oppilaista ei olisi pulaa ja kunta hyväksyi hakemuksen taloudellisesta avusta. Myös valtio myönsi opistolle harkinnanvaraista valtionapua. Niinpä toiminta alkoi elokuussa 1972 Virtain musiikkiopiston nimellä. (Leppänen 2012.)

Aluksi opisto toimi kouluilla ja opettajien kotona. Ylläpitäjänä toimi Virtain musiikkiopiston kannatusyhdistys ry. Sivutoimisia opettajia oli 16 ja kaikki olivat Virroilta. Päätoimisia opettajia ei vielä ollut varaa palkata. Opisto myös liittyi jäseneksi Suomen musiikkioppilaitosten liittoon SML:ään 1972. Vuonna 1974 opiston toimialue laajeni Ruovedelle ja opiston nimi vaihtui Virtain - Ruoveden musiikkikouluksi. Vuonna 1977 perustettiin rehtorin virka. Ensimmäisenä vakinaisena rehtorina aloitti syksyllä 1978 Paul von Weymarn. (Leppänen 2012.)

Vuonna 1982 musiikkikoulu kunnallistettiin ja tämä mahdollisti virkojen vakinaistamisen. Rehtorin ja kanslistin lisäksi opistossa oli nyt neljä vakinaista soitonopettajan virkaa. Jousi -ja puhallinorkesterit perustettiin 1980-luvulla. Vuonna 1989 Virrat, Ruovesi ja Ähtäri yhdistivät omistamansa musiikkikoulut Pohjois-Pirkanmaan musiikkikouluksi. Tässä vaiheessa opistossa oli jo yhdeksän opettajan virkaa. Omat toimitilat Virroilla opisto sai Martinkarhun liikekiinteistön yläkerrasta vuonna 1990. (Leppänen 2012.)

Vuosi 1993 oli opiston historiassa sikäli merkityksellinen, että opisto pääsi lakisääteisen valtionavun piiriin. Nimi vaihtui musiikkikoulusta Pohjois-Pirkanmaan musiikkiopistoksi ja opisto sai oikeuden antaa laajan oppimäärän mukaista opetusta (opistotaso). 1990-luvun uusia toimintamuotoja olivat vauvamuskarit ja bänditoiminta. 2000-luvulla opisto alkoi laajeta etelän suuntaan. Mäntän kaupunki tuli mukaan vuonna 2001 ja samalla valtionosuus nousi reippaasti ja tanssi liitettiin opetusohjelmaan. Seuraavana vuonna mukaan liittyivät Juupajoki, Kuru ja Vilppula. (Leppänen 2012.)

Opisto päätti mahdollistaa eri kuntien oppilaiden yhteisen orkesteritoiminnan perustamalla orkesterileirin. Leiri järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2005 Marttisen nuorisokeskuksessa ja se vakiintui samalla vuosittaiseksi tapahtumaksi, jonne ottaa osaa vajaat 200 lasta ja nuorta ympäri opiston toiminta-aluetta. (Leppänen 2012.)

Omat toimitilat Virroilla opisto sai vuonna 2006 Toivolasta, joka kunnostettiin opiston tarpeisiin ja vuonna 2008 opiston nimeksi vaihtui Merikanto-opisto. Yhteys Oskar Merikantoon löytyy Ruovedeltä, jossa säveltäjä vietti kesiään. Vuonna 2010 tapahtuneen kuntaliitoksen takia Kurun oppilaat siirtyivät Länsi-Pirkanmaan musiikkiopistoon. Samalla Orivesi liittyi uutena kuntana mukaan Merikanto-opistoon. Toiminta-alue laajeni niin, että etäisimpien kuntien väli on nyt noin 120 kilometriä. (Leppänen 2012.)

3.2 Oppilaat ja oppilaaksi ottaminen

Varhaisiän osastolle oppilaaksi ottaminen tapahtuu ilmoittautumisen kautta. Oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Kesken lukukauden vapautuville paikoille otetaan myös oppilaita.

Musiikin perustasolle haetaan valintakokeen kautta. Valintakoe järjestetään toukokuussa ja hakija voi osallistua kokeeseen haluamassaan toimipisteessä. Valintakokeen runkona toimii jäljittelyyn perustuva valintatesti. Koe sisältää yhden tehtävän jossa erotellaan kahdesta kuullusta näytteestä, ovatko ne samanlaisia vai erilaisia keskenään sekä laulunäytteen vapaavalintaisesta laulusta. Testejä on kaksi, alle 8-vuotiaille ja yli 8-vuotiaille. Ikärajana on toiminut valintakoepäivä. Valintakokeeseen sisältyy myös pieni haastattelu jolla varmistetaan ovatko hakutoiveet oikein ja tehdään pääsykoetilannetta vähemmän jännittäväksi. Oppilaaksi voidaan ottaa myös lukukauden keskellä jos paikkoja vapautuu ja valintakokeen pistemäärä on tarpeeksi korkea. Opistoon on pyritty järjestämään paikka valintakokeessa vähintään kolmekymmentä pistettä neljästäkymmenestä saaneille. Pistemäärä ei ole mitenkään ehdoton jos oppilaspaikkoja vain vapautuu.

Musiikin opistotasolle haettaessa on edellytyksenä musiikin perustason päättötodistus ja tanssin osastolle ilmoittaudutaan suoraan opettajalle. Varsinaisia pääsykokeita ei järjestetä. Aikuisosastolle pyrkijöille järjestetään valintakoe ja hyväksytyt opiskelijat kuuluvat laajan oppimäärän piiriin kurssisuorituksineen. Käytännössä aikuisosastolla opiskelee muutama laulun opiskelija.

Opistoon on mahdollista päästä myös vaskipuhallinkoulun kautta. Käytännössä tämä tarkoittaa vaskisoittimia ja saksofonia. Jos kevään hakijoiden joukossa ja opistoon päässeiden joukossa ei ole tarpeeksi em. soittimiin halukkaita, rehtori tiedustelee henkilökohtaisesti halukkuutta aloittaa kyseisen soittimen valmennusoppilaana. Vaskipuhallinkoululainen ei ole varsinaisesti opiston oppilas mutta voidaan ottaa oppilaaksi vuoden jälkeen jos halukkuutta riittää ja opettaja näin katsoo. Käytännössä halukkuus ja opettajan lausunto kulkevat käsi kädessä.

Taulukko 2 Valintakoetilastoja vuosilta 2006-2011

	Pyrkineet (koko opisto)	Hyväksytyt	Pyrkineet (Virrat)	Hyväksytyt
2006	109	66	22	19
2007	184	115	41	24
2008	142	89	35	24
2009	170	82	45	24
2010	245	204	41	35
2011	174	89	43	21

4 SOITTAMISEN MOTIVAATIO

4.1 Motivaatio

Motiivi on toiminnan psyykkinen syy, sisäinen vaikutin. Ihminen kokee sen haluna, toiveena ja tarpeena. Motivaatio on taas sisäisten psyykkisten voimien, vaikutinten koko järjestelmä (Pakarinen, Roti 1996, 119). ”Motivaatiolla tarkoitetaan motiivien aikaansaamaa tilaa” (Ruohotie 1998, 37). Kososen (2010) mukaan motiivi on toiminnan peruste. Motiivin viriäminen edellyttää, että on joku joka motivoituu ja joku, mikä motivoi. Motivaatio taas koostuu sisällöllisesti useista motiiveista. (Kosonen 2010, 296.) Pekka Ruohotie taas määrittää motivaation ”motivaatio viittaa ihmisen psyykkiseen tilaan, joka määrää, millä aktiivisuudella hän toimii ja mihin hänen mielenkiintonsa suuntautuu” (Ruohotie 1998, 42).

Kaikissa edellä mainituissa motivaation määrittelyissä on yhteisenä tekijänä motivaation ”sisäisyys” ja liike. Kuitenkin on huomautettava, että ei ole olemassa yleisesti hyväksyttyä kokoavaa motivaatioteoriaa (Ruohotie 1998, 50). Toisaalta motivaatiota ei myöskään pidetä yhtenäisenä ilmiönä koska motivaatiolla on viitattu hyvin erilaisiin asioihin, eikä yhdistävän käsitteen käyttäminen ole tuntunut aiheelliselta. Motivaatiota kuvaavilla käsitteillä on pyritty selittämään, miksi ihmiset kiinnostuvat juuri joistakin toiminnoista sekä siihen miksi he käyttävät erilaisissa tehtävissä vaihtelevasti kognitiivisia strategioitaan ja miten he pystyvät itse säätelemään ja pitämään yllä ponnisteluitaan tehtävien suorittamisen aikana (Lehtinen, Kuusinen & Vauras 2007, 178.)

Motiivit virittävät ja ylläpitävät yksilön yleistä käyttäytymisen suuntaa. Niillä on jokin päämäärä ja ne voivat olla joko tiedostettuja tai tiedostamattomia (Ruohotie 1998, 36). Motiiveja voidaan luokitella hyvinkin erilaisin perustein ja niiden määrä on vaihdellut tarpeen mukaan kahdesta useaan kymmeneen (Pakarinen, Roti, 120). David McClellandin mukaan ”motiivi on tietynlaiseen tavoitetilaan kohdistuva toistuva kiinnostus tai mielen askarrus joka aktivoi, suuntaa ja valikoi yksilön toimintaa” (Salmela-Aro ja Nurmi 2002, 43). Mielen askarrus ei sisällä tietoista tavoitteenasettelua vaan tavoitteena on toiminnassa saavutettava mielihyvä (emt).

Edward Decin ajatus sisäsyntyisestä (sisäinen) motivaatiosta syntyi behaviorismin kritiikistä eli siitä, että ihmisen toimintaa voisi motivoida pääasiassa ulkoisten palkintojen avulla (Salmela-Aro, Nurmi 2002, 16). Behaviorismi ei pysty selittämään tarpeeksi hyvin ihmisen halua tutkia ja kokeilla uusia esineitä ja asioita. Kun ihminen on sisäisesti motivoitunut, hän rupeaa toimintaan, joka kiinnostaa häntä (Byman 2002, 27-28). Sisäsyntyisellä motivaatiolla tarkoitetaan siis sitä, että henkilö tekee jotain, koska se on sinällään palkitsevaa (Salmela-Aro, Nurmi, 16) Ulkoista motivaatiota pidetään usein sisäisen motivaation vastakohtana eikä näin ollen oppimisen kannalta niin toivottuna kuin sisäistä motivaatiota. Kuitenkaan esimerkiksi koulussa ei kaikki oppiminen voi perustua pelkästään sisäiseen motivaatioon (Byman 2002, 31-32).

4.2 Soittamisen tärkeimmät motiivit

Kososen (2010) mukaan lähtökohta musiikin harrastamiselle on omakohtainen kiinnostus musiikkiin. Lyhyellä aikajänteellä tarkasteltuna jokin ulkoinen palkinto, esimerkiksi rahalahja voi motivoida jotain musiikin harrastamiseen liittyvää, mutta pidemmän päälle edellä mainittu ulkoinen motivaatiotekijä ei riitä harrastamisen syyksi. Kososen mukaan soittamisen motivaatio on ryhmiteltävissä erilaisina motivaatiotyyppeinä primäärimotiivien mukaan. Tärkeimpiä soittamiseen liittyviä motiiveita ovat itse musiikkiin ja soittamistilanteeseen liittyvät motiivit: soittamisen ilo ja elämykset, pystyvyyttä ilmentävät hallintamotiivit ja yhteismusisointiin liittyvät kontaktimotiivit. (Kosonen 2010, 297.) Muita, tämänkin työn motiiviluokittelussa käytettyjä, motiiveja ovat: ulkoiset virikkeet, välineelliset motiivit - hyöty ja palkkiot sekä muut soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit (Kosonen 1996, 64-66).

Erja Kosonen tutki vuonna 1996 ilmestyneessä lisensiaatintyössään varhaisnuorten soittamisen motivaatiota. Tutkimuksessa hän jakoi soittamisen motivaation motiiviluokiksi joiden avulla motivaatiota on mahdollista tarkastella. Käytän tässä työssä Kososen motiiviluokittelua.

4.3 Motiiviluokat

Kosonen jakaa soittamisen motivaation kuudeksi motiiviluokaksi joista kolmea ensimmäistä, niin sanottuja kärkimotiiveja, voidaan motiivitutkimusten mukaan pitää tärkeimpinä musiikin harrastamisen kannalta. Motiiviluokat ovat Kososen mukaan seuraavat:

1. *Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit,*
2. *suoritusmotiivit tai saavutusmotiivit ja -motivaatio,*
3. *vuorovaikutukseen perustuvat motiivit,*
4. *ulkoiset virikkeet,*
5. *välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot,*
6. *muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit.*

(Kosonen 2010, 304; Kosonen 1996, 54-66.)

Motiiviluokka 1. Odotettavissa olevat musiikilliset kokemukset ja elämykset virittävät motivaatiota. Musiikillisuus on vahvana tässä motiivissa ja se tulee soittajasta itsestään. Soittamiseen ja soitettavaan musiikkiin liittyy vahvoja positiivisia kokemuksia ja merkityksiä. Oleellista tässä motiivissa on soittaminen itsessään toimintana tavoitteen sijasta. Musiikilliset motiivit ovat soittamisen kannalta erittäin olennaisia. Tuskinpa on soittajia, joilla ei kyseisen kaltaisia motivaatiotekijöitä olisi (Kosonen 1996, 54-56.) Saman motiiviluokan motiiveja ovat myös soitettavaan ohjelmistoon perustuvat motiivit. Soitettavassa ohjelmistossa on kyse siitä kuinka läheiseksi nuori ne kokee oman kiinnostuksensa ja arvostuksensa pohjalta. Läheisesti tähän liittyy myös kulttuurinen yhteys, eli kuinka nuori peilaa soitettavia kappaleita oman kulttuurisen ympäristönsä kautta tai onko nuorella motiivia omaksua jokin kulttuuri, esimerkiksi reggae. (Kosonen 1996, 56-57.)

Motiiviluokka 2. Toisessa motiiviryhmässä kokemukset omasta pystyvyydestä ja hallinnan tunteesta ovat tärkeitä. Hallintakokemus sisältää sekä instrumentin teknisen hallinnan ja oikein soittamisen että emotionaalisen hallinnan. (Kosonen 2010, 304.) Motivaatio voi olla sekä sisäistä että ulkoista. Suorittamiseen ja saavutuksiin liittyvään motiiviin voi liittyä negatiivisia latauksia ulkoapäin annettujen tavoitteiden, esimerkiksi tutkinnot ja arvosanat, kautta. Toisaalta oppilaitoksen kannalta tällaiset ulkoapäin annetut motiivit ovat suotuisia niiden mitattavuuden takia. Ulkoinen paine voi olla myös kulttuuriin sidonnaista, esimerkiksi länsimainen ”oikein soittamisen pakko”, tai jatkuvaa vertailua muihin. Myös erilaiset pelot liittyen epäonnistumiseen voivat hallintamotiivin vastakkaisena voimana vaikuttaa soittamiseen. (Kosonen 1996, 58-61.) Hallintaan perustuvat motiivit ovat sisäiseen motivaatioon ja tehtäviin painottuneita motiiveita. Soittajalle nämä motiivit ovat suorastaan

välttämättömiä. Onnistunut suoritus ja hyvä hallinta voivat olla voimakkaita emotionaalisia kokemuksia, joten ne ovat lähellä ensimmäistä motiiviryhmää. (Kosonen 1996, 59.) Koska tässä motiiviluokassa hallinta on oleellisena tekijänä, puhun käytän tästä luokasta nimitystä saavutus- ja hallintamotiivit.

Motiiviluokka 3. Vuorovaikutuksellisissa motiiveissa keskeisinä motivoitumistekijöinä ovat kontaktit kanssasoittajiin ja opettajaan. Opettajan mallivaikutus ja opettajalta saatu kannustus ja tuki ovat yksi tärkeimmistä tämän ryhmän motiiveista. Nuorilla vertaisryhmän merkitys kasvaa ja vertaisryhmäkontaktit ovat hyvin olennainen osa musiikin harrastamista. (Kosonen 2010, 304-305; Kosonen 1996, 62-64.) Vaikka nykyisessä opetussuunnitelmassa yhteismusisointi on olennainen osa opiskelua, niin toisissa instrumenteissa vertaiskontaktilla on vahvempi asema kuin toisissa. Esimerkiksi jousisoittajilta edellytetään orkestereissa käyntiä ja kamarimusisointia kun taas pianon soittaminen on ollut enemmän yksin puurtamista.

Motiiviluokat 4. 5. ja 6. Ulkoiset virikkeet ovat motiivia virittäviä tekijöitä, eivät välttämättä ulkoisia motiiveja (Kosonen 1996, 64). Tekijät voidaan jakaa elollisiin ja aineellisiin virikkeisiin. Esimerkiksi uusi soitin voi antaa sysäyksen soittoharrastukselle. Elollisissa virikkeissä ulkoiset tekijät voivat olla hyvin lähellä vuorovaikutusmotiiveja kuten kavereiden ja vanhempien vaikutus. Myös media ja erilaiset nuorisokulttuurin muodot ovat tärkeitä ulkoisia vaikuttajia. (Kosonen 1996, 64.) Kun soittaminen ei ole päämäärä vaan keino jonkin saavuttamiseksi, on kyseessä välineellinen motiivi. Ilman musiikillisia motiiveja välineellinen motiivi ei ole kovin pitkäkestoinen ja hyödyllinen. Tällainen motiivi voi kuitenkin olla hyödyllinen esim. välitavoitteena tai jos soittotaidosta on hyötyä jossain muussa asiassa. (Kosonen 1996, 65-66.) Kuudes motiiviluokka, *muita, soittajan persoonallisuuteen liittyviä motiiveja* sisältää erilaisia motiiveja. Uteliaisuus on usein liikkeellepaneva voima monessa asiassa. Soittamisen aloittamiseen liittyy usein ainakin jonkin verran uteliaisuutta, jota voi myös nimittää kiinnostukseksi. Pitkäaikaiseksi soittoharrastuksen motiiviksi siitä ei ole, mutta yhdessä musiikillisten elämysten kanssa niillä on taipumus ruokkia toisiaan. Vakiintunut tottumus saattaa auttaa kantamaan musiikkiharrastusta joissain tilanteissa, mutta ainoaksi motiiviksi se ei ole kovin kestävä. Velvollisuudentuntoa on sekä sisäistä sekä ulkoista. Sisäinen velvollisuudentunto auttaa esimerkiksi tavoitteellisessa harjoittelussa. Ulkoisesta velvollisuudentunnosta on kyse kun nuori täyttää ulkoa annettuja tavoitteita. (Kosonen 1996, 66-68.)

Musiikinharrastajan motivaatio koostuu erilaisista motiiveista. Motiivien luokittelu ei ole kuitenkaan aina helppo tehtävä, sillä sama tekijä saattaa sisältää osia eri motiiviluokista. Esimerkkinä on *onnistumisen ilo,* joka onnistumisen kokemuksena kuuluu suoritus- ja saavutusmotiiveihin, mutta soittamisesta saadun ilon perusteella elämysmotiiveihin. Motiiviluokat ovat myös vuorovaikutussuhteessa keskenään. Esimerkiksi jonkin *musiikillisen hallintataidon* saavutettuaan soittaja saa kyseisen taidon avulla uusia musiikillisia elämyksiä. (ks. Kosonen 1996.)

5 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa musiikkioppilaitosten sisäänpääsytestinä yleisesti käytetyn testin ja oppilaiden motivaation välisiä yhteyksiä. Tarkoituksena ei ole yrittää löytää syy-seuraus -suhteita, vaan katsoa olisiko tietyissä valintakokeen pisteryhmissä yhteisiä motiivitekijöitä. Tutkimuksella päästään myös tarkastelemaan oppilaiden soittamismotiiveita.

5.1 Tutkimuskysymykset

Opiskelumotivaatio on oppimiseen, opetukseen ja sitä kautta opiskelumenestykseen voimakkaasti vaikuttava seikka (Kosonen 1996, 4). Tämän perusteella tutkimuksen pääkysymykseksi muodostui: Miten valintakoepisteet näkyvät opiskelun motivaatiossa?

Sen lisäksi haluan selvittää, voiko soittamisen motiiveja tarkastelemalla löytää jotain, joka on ennustettavissa valintakokeen pistemäärissä? Jos pistemäärien mukaan löytyy motivationaalisia eroja valintakokeiden pisteytyksessä, mitä nämä erot tarkoittavat?

5.2 Tutkimusmenetelmä ja –aineisto

Tämä tutkimus on selkeästi laadullinen tapaustutkimus. Tapaustutkimuksessa otetaan jokin tapaus ja pyritään tuottamaan siitä yksityiskohtaista tietoa (Jyväskylän yliopiston Koppa-sivusto, viitattu 28.1.2016). Siinä voidaan käyttää monenlaisia aineistoja ja menetelmiä. Se ei ole tutkimusmetodi vaan tutkimustapa tai tutkimusstrategia (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 9). ”Tapaustutkimuksen lähtökohtana on kerätä mahdollisimman monipuolinen aineisto ja kuvata tutkimuksen kohde perusteellisesti. Päämääränä on lisätä ymmärrystä tutkittavasta tapauksesta ja olosuhteista, joiden lopputuloksena tapauksesta tuli sellainen kuin tuli.” (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 10.) Kuten edellä mainittiin, tapaustutkimus voi sisältää useita tutkimusmenetelmiä. Olennaista on, että käsiteltävä aineisto sisältää kokonaisuuden (Saarela-Kinnunen, Eskola 2010, 190). Tapaustutkimuksen tekemisessä ensiarvoinen sija on tutkijan tekemällä tulkinnalla ja johtopäätöksillä. Eri menetelmien aineistot eivät muutu teoriaksi tai yleistyksiksi ilman tutkijan tulkintaa (Saarela-Kinnunen, Eskola 2010, 191). Tapaustutkijan

on erotettava toisistaan tapaus ja tutkimuksen kohde. Tutkimuksen kohde on asia jota tapaus ilmentää (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 10-11).

Omassa työssäni olen käyttänyt tilastollisia analyysitapoja ja kuvailevaa tutkimusta. Tekemäni kyselyn sisältö ammentaa vahvasti fenomenologisesta menetelmästä. Tutkimuksen yhtenä tehtävänä on kartoittaa musiikkiopistossa soittavan lapsen ja nuoren motivaatiomaailmaa ja tehdä sitä kautta havaintoja myös soitonopetuksesta. Tilastollinen aineisto ja analyysi on ollut yksi osa tutkimustani. Sen avulla on analysoitu oppilaiden soittoharrastuksen motiivitekijöitä. Aineiston koosta ja harkinnanvaraisuudesta johtuen olen pitäytynyt ristiintaulukoinnissa, sen frekvenssien ja prosenttien tarkastelussa sekä aineiston raportoinnissa. Tämä on riittävä, joskin alkeellinen tapa analysoida pientä aineistoa. (Metsämuuronen 2004, 134.) Aineiston analyysiin kuuluu osana avovastausten laadullinen analysointi sekä laadullisesta materiaalista tehty määrällinen aineisto.

Aineiston yhtenä osana on Merikanto-opiston valintakokeen pistemäärät vuosilta 2006-2011. Tein kyseisinä vuosina valintakokeeseen osallistuneille ja hyväksytyille hakijoille suunnatun kyselyn joka toimii aineiston pääasiallisena osana. Kysely oli ainoa tapa saada haluamaani tietoa tämän kokoiselta joukolta. Haastattelututkimus olisi rajannut joukon kokoa ja suunnannut tutkimusta hieman toisaalle.

Kysely suunnattiin 2006-2011 opintonsa Merikanto-opistossa Virtain toimipisteessä aloittaneelle opiskelijoille. Heitä oli vuosikertomusten mukaan 147. Tutkimuksessa oli käytettävissä valintakokeiden pistelista kyseisiltä vuosilta. Listojen mukaan hyväksyttyjä oli 110. Lukumäärien ero johtuu siitä, että listoilta otetaan oppilaita lisää sisään sitä mukaa, kun oppilaspaikkoja vapautuu. Valintakokeessa hyväksytyistä ja opintonsa aloittaneista ainakin 13 muutti pois paikkakunnalta ja heidät rajattiin kyselyn ulkopuolelle. Osaan oppilaista ei saatu yhteyttä joko puutteellisten yhteystietojen tai vastaamatta jättämisen takia. Koska valintakokeiden pistelistat eivät tee eroa opistoon valittujen ja vaskipuhallinkouluun valittujen välillä, vastanneiden joukossa voi olla myös vaskipuhallinkoulun kautta opistoon tulleita oppilaita. Vastanneet edustavat ainakin tyydyttävästi perusjoukkoa ja tässä yhteydessä onkin aiheellista puhua harkinnanvaraisesta näytteestä.

Kysely lähetettiin 78:lle henkilölle. vastaus saatiin 47 henkilöltä, joista opistossa jatkavia tai päästötodistuksen saaneita oli 35 ja lopettaneita 12. Kyselyyn vastanneista poikia oli 21

(44,7%) ja tyttöjä 26 (55,3%). Jatkavista oppilaista poikia oli 18 (51,4%) ja tyttöjä 17 (48,6%). Lopettaneista poikia oli 3 (25%) ja tyttöjä 9 (75%). Vastanneiden iät vaihtelivat välillä 10 ja 21 vuotta. Ikä määrittyi vastausajankohdan mukaan joka oli huhtikuusta 2014 syksyyn 2014. Jatkavien soittovuosien määrä oli näin vähintään 3 vuotta - 8 vuotta. Oppilaaksi valittujen pisteet olivat väliltä 25 ja 40. Jatkavien ja päästötodistuksen jo saaneiden pistekeskiarvo valintakokeessa oli 33,6 väliltä 25 ja 40 (mediaani 34) ja lopettaneiden pistekeskiarvo 33,1 väliltä 27 ja 40 (mediaani 32,8). Luvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella. Jatkavien poikien ja tyttöjen keskiarvot olivat 32,8 ja 34,5. Mediaani molemmilla oli 34.

Vastaajat luokiteltiin neljään ryhmään soittoharrastuksen suhteen:
1) Soitan Merikanto-opistossa/Soitin mutta olen saanut päästötodistuksen N=35 (74,5% vastaajista).
2) Olen soittanut Merikanto-opistossa mutta lopettanut. Jatkan soittotunneilla käymistä muualla (esim. kansalaisopisto, yksityisesti) N=2 (4,3%).
3) Olen soittanut Merikanto-opistossa ja lopettanut, mutta jatkan itsekseni soittelua N=7 (14,9%).
4) Olen soittanut Merikanto-opistossa ja lopettanut. En soita enää ollenkaan. N=3 (6,3%).
Ryhmät B, C ja D on analyysissä tarvittaessa yhdistetty yhdeksi lopettaneiden ryhmäksi.

Jaoin vastaajat myös pisteryhmittäin sisäänpääsytestin pisteiden perusteella. Sisäänpäässeiden pisteet vaihtelivat välillä 25-40 jotka jaoin kolmeksi ryhmäksi. Ryhmien pisteet ja oppilasmäärä olivat seuraavat: A) 35-40 pistettä, N=20, B) 30-34,5 pistettä, N=16 ja C) 25-29,5 pistettä, N=11. Jako perustui opiston kirjoittamattomaan käytäntöön siitä, että 30 pistettä saaneet on pyrittävä ottamaan oppilaiksi. Käytännössä oppilaiden sisäänotto tapahtuu kuitenkin vapaiden oppilaspaikkojen perusteella. Yksi pisteraja oli siis 30 pistettä ja tämän ollessa noin kolmanneksen kohdalla sisäänotettujen pistehajonnasta asetti se perusteluksi jakaa pistehajonta kolmeen ryhmään. Jatkavien joukossa sukupuolinen jakauma oli pisteryhmittäin A) 8/8, B) 3/8, C) 7/1 (Pojat/tytöt). Lopettaneilla jakauma oli: A) 1/3, B) 1/4, C) 1/2 (pojat/tytöt).

Kyselyn vastaajien soitinjakauma on nähtävissä taulukosta 3. Soitinjakauma ei kaikilta osin vastaa opiston opiskelijoiden soitinjakaumaa. Esimerkiksi kitaristien osuus on tutkimuksessa

huomattavasti suurempi johtuen tutkimuksen tekijän työstä kitaransoiton opettajana ja tutkimuksen tekijän mahdollisuudesta pyytää vastaamaan kyselyyn.

Taulukko 3 Soitin (N=47)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	piano	6	12,8	12,8	12,8
	viulu	10	21,3	21,3	34,0
	sello	3	6,4	6,4	40,4
	kitara	10	21,3	21,3	61,7
	sähkökitara	3	6,4	6,4	68,1
	bassokitara	1	2,1	2,1	70,2
	harmonikka	3	6,4	6,4	76,6
	saksofoni	4	8,5	8,5	85,1
	huilu	4	8,5	8,5	93,6
	klarinetti	1	2,1	2,1	95,7
	baritoni	2	4,3	4,3	100,0
	Total	47	100,0	100,0	

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kyselytutkimus on harkinnanvarainen näyte Merikanto-opiston oppilaista. Haastattelu ei anna samaa kuvaa sillä tutkimukseen tarvitaan määrällistä tietoa. Kyselyn rajaaminen Merikanto-opistoon on perusteltua Merikanto-opiston kehittämistä varten. Tutkimus ei pyri olemaan tilastollisesti yleistettävissä, mutta se on riittävän luotettava Merikanto-opistoa koskien. Tutkimustuloksia voidaan soveltaa myös muihin musiikkioppilaitoksiin. Kyselylomakkeen luotettavuuden varmistamista ovat täydentämässä avokysymykset. Avovastauksia on ryhmitelty kyselyn vastausten mukaan frekvenssien saamiseksi ja ristiintaulukointien mahdollistamiseksi. Avovastauksia on myös käsitelty laadullisena tutkimusaineistona.

Kyselyyn osallistujat osallistuivat tutkimukseen nimettöminä. He saivat kyselyssä tunnistenumeron, jonka pystyin yhdistämään henkilöön ja tämän saamiin valintakokeen pistemäärään. Henkilötiedot olivat erikseen. Henkilötietoja käytin kyselyyn kutsumiseen. Tunnen suurimman osan kyselyyn osallistuneista ainakin ulkonäöltä. Koska henkilötietoja ei

ole liitetty analysoitavaan materiaaliin, ei tietynlaisten vastausten liittäminen kyseiseen henkilöön ole kovin helppoa. Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluontoisia aiheita.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tärkeimmäksi harrastuksekseen soittamisen nimesi kaikista vastaajista 40,4% (N=19), Jatkaneiden joukossa luku oli: 48,6% (N=17) ja lopettaneiden joukossa 16,7% (N=2). Yhdeksi tärkeimmistä harrastuksistaan soittamisen nimesi kaikista vastaajista 40,4% (N=19), Jatkaneista 14,3% (N=5) ja lopettaneista 33,3% (N=4). Vain yhdeksi harrastukseksi monien joukossa, kaikista vastaajista sen nimesi 19,2% (N=9), jatkaneista 37,1% (N=13) ja lopettaneista 50% (N=6).

Tutkimuksessa kysyttiin myös vastaajien muita harrastuksia musiikin lisäksi. Kaikista vastaajista muita harrastuksia oli 70,2 %:lla (N=33). Jatkaneiden ja lopettaneiden vastaavat luvut olivat: 68,6% (N=24) ja 75% (N=9).

Muita harrastuksia mainittiin runsaasti. Näitä olivat: 4H, baletti, dancemix, golf, hiihto, jalkapallo, juoksu, jumppa, jumppien ohjaus, jääkiekko, kalastus, koiraharrastus, kuntosalilla käynti, käsityökerho, laskettelu, lenkkeily, lentopallo, liikunta, maalaus, maastopyöräily, metsästys, motocross, näytelmäkerho, pesäpallo, poniraviurheilu, ratsastus, suunnistus, tietokonepelit, vesihiihto, VPK, yleisurheilu.

Kuinka usein soitat/soitit keskimäärin? Jatkavat (N=35) /lopettaneet (N=12)

a) 5-7 päivänä viikossa N=10 (28,6%)/ N=0

b) 2-4 päivänä viikossa N=20 (57,1)/ N=10 (83,3%)

c) noin kerran viikossa N=5 (14,3%)/ N=2 (16,7%)

d) Vähemmän kuin kerran viikossa ei yhtään vastaajista

Suurin osa vastaajista ilmoitti harjoittelevansa 2-4 päivänä viikossa. Merkillepantavaa on jatkavien ja lopettaneiden välinen ero 5-7 päivänä viikossa harjoittelevien ryhmässä. Lopettaneiden joukosta ei yksikään vastannut harjoitelleen 5-7 päivänä viikossa.

Taulukko 4 Kuinka usein soitat/soitit keskimäärin? (N=47)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-30,4		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
5-7 päivänä viikossa	3	15,0%	2	12,5%	5	45,5%	10	21,3%
2-4 päivänä viikossa	14	70,0%	13	81,3%	3	27,3%	30	63,8%
Noin kerran viikossa	3	15,0%	1	6,3%	3	27,3%	7	14,9%
Yhteensä	20		16		11		47	

Kuten aiemmin todettiin, valtaosa vastaajista ilmoitti soittavansa 2-4 päivänä viikossa. Kun tarkastellaan soittokertoja pisteryhmien kautta huomataan että ryhmät A ja B ovat suunnilleen samanlaisia mutta ryhmässä C noin puolet ilmoittaa soittavansa 5-7 päivänä viikossa. Noin kerran viikossa soittelevienkin osuus on lähes 30%. Kun tarkastellaan jatkavia vastaajia, 2-4 päivänä viikossa harjoittelevien osuus pienenee ryhmissä A ja B. Ryhmän C 5-7 päivänä viikossa harjoittelevien osuus nousee yli 60%:n. Toisin sanoen jatkavissa vastaajissa suurin harjoittelumäärä kerroissa on ryhmässä C. Lopettaneiden vastaajien ryhmässä pisteryhmät A ja B vastasivat vain 2-4 kertaa viikossa mutta pisteryhmän C vastauksista 2/3 on: *Noin kerran viikossa.*

Kuinka kauan soitat/soitit keskimäärin niinä päivinä kuin soitat? Jatkaneet (N=35) /lopettaneet (N=12)

a) Alle 15min N=3 (8,6%)/N=2 (16,7%)

b) 15min-30min N=24 (68,6%)/ N=7 (58,3%)

c) 30min-60min N=7 (20,0%)/ N=3 (25%)

d) yli 60min N=1 (2,9%)/ N=0

Ryhmien välillä ei ollut suurta eroa vastauksissa. Suurin osa vastanneista vastasi 15min-30min. Vain yksi vastaajista ilmoitti vastanneensa yli 60min. Hänen harjoittelufrekvenssinsä oli 2-4 kertaa viikossa.

Taulukko 5 Kuinka paljon soitat/soitit niinä päivinä kun soitat/soitit? (N=47)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Alle 15min	2	10,0%	2	12,5%	1	9,1%	5	10,6%
15min-30min	12	60,0%	11	68,8%	8	72,7%	31	66,0%
30min-60min	5	25,0%	3	18,8%	2	18,2%	10	21,3%
Yli 60min	1	5,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,1%
Yhteensä	20		16		11		47	

Pisteryhmien välillä ei ole suurta eroa vastauksissa, ja kaikki vastaukset sijoittuvat lähelle keskiarvoja. Pientä kallistumista on kuitenkin siihen suuntaan, että pisteryhmässä C soitettaisiin hieman enemmän, etenkin jos jätetään huomiotta yksi yli 60 min soittava. Ero kasvaa, kun otetaan huomioon vain jatkavat vastaajat. Siinä pisteryhmä C:n (N=8) 15 min-30 min soittavia on 75% ja 30-60min soittavia on 25% vastaajista. Huomionarvoista on, että lopettaneiden ryhmässä pisteryhmät korreloivat harjoittelumäärien mukaan suoraan pisteryhmä A:n soittaessa eniten ja C:n vähiten.

6.1 Soitonopiskelua jatkavien oppilaiden motiivit

Kyselyssä kaikille yhteiset kysymykset olivat alussa. Yhteisten kysymysten jälkeinen jatkamiseen liittyvä kysymys jakoi vastaajat jatkaviin (sisältää päästötodistuksen saaneet) ja lopettaneisiin. Luokittelin kysymykset käyttäen Kososen (1996) lisensiaattityössä olevaa luokittelua eri motiiviluokkiin. (ks. Luku 4)

Seuraavassa on purettu pääsykokeen pisteitä motiiviluokkien suhteen. Kysymysten numerointi noudattaa kysymysten numerointia kyselylomakkeessa, mutta niiden järjestys saattaa muuttua tässä työssä analyysiteknisistä syistä. Seuraavat kysymykset olivat opintojaan jatkaville. Kysymyksiin vastattiin käyttämällä viisiportaista asteikkoa. Kysymys kuului: ”Kuinka hyvin seuraavat toteamukset pitävät paikkansa?” Vastausvaihtoehdot olivat: 1. Pitää täysin paikkansa, 2. Pitää enimmäkseen paikkansa, 3. Pitää vähän paikkansa, 4. Ei pidä paikkaansa ja 5. En osaa sanoa. Ristiintaulukointeja tarkasteltaessa vastaukset 1 ja 2 voidaan katsoa keskenään samaan ryhmään kuuluviksi, kuten pienin varauksin myös 3 ja 4. Valitsin tarkemmin tarkasteltavat kohteet ristiintaulukointien perusteella joko solun tai rivien määriin ja prosentuaalisiin osuuksiin perustuen. Vastaajien sukupuolijakauma jatkavien ryhmässä pisteiden suhteen on oheisen taulukon mukainen. Motiiveja käsiteltäessä on kysymyksen eteen jätetty kysymyksen numero kysymyspatteristossa.

Taulukko 6 Jatkavien oppilaiden sukupuolijakauma. (N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Poikia	8	50,0%	3	27,3%	7	87,5%	18	51,4%
Tyttöjä	8	50,0%	8	72,7%	1	12,5%	17	48,6%
Yhteensä	16		11		8		35	

Poikien ja tyttöjen osuus on erittäin epätasapainoinen pisteryhmissä B ja C.

6.1.1 Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit

Taulukko 7 Pidän tärkeänä, että voin soittaa itselle mieluisia kappaleita. (motiivikysymys 1, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	7	43,8%	8	72,7%	2	25%	17	48,6%
Pitää enimmäkseen paikkansa	9	56,3%	3	27,3%	6	75,0%	18	51,4%
Yhteensä	16		11		8		35	

Taulukko 8 Pidän tärkeänä, että soittaminen tuottaa iloa ja mielihyvää. (motiivikysymys 15, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	12	75,0%	11	100,0%	6	75,0%	29	82,9%
Pitää enimmäkseen paikkansa	4	25,0%	0	0,0%	2	25,0%	6	17,1%
Yhteensä	16		11		8		35	

Kysymyksiin nro 1 ja 15 oli annettu vain myönteisiä vastauksia. Vastausvaihtoehtojen 1 ja 2 välillä voi olla pieniä tulkintaeroja vastaajasta riippuen mutta tämän tutkimuksen kannalta niillä ei ole merkitystä.

Taulukko 9 Pidän soittamisesta. (motiivikysymys 4, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	11	68,8%	10	90,9%	5	62,5%	26	74%
Pitää enimmäkseen paikkansa	3	18,8%	0	0,0%	2	25,0%	5	14%
Pitää vähän paikkansa	2	12,5%	1	9,1%	1	12,5%	4	11%
Yhteensä	16		11		8		35	

Pääsääntöisesti 4. kysymykseen oli vastattu myönteisesti. Neljä vastaajaa vastasi vaihtoehdolla 3, pitää vähän paikkansa. Vastaus voidaan tulkita hieman myönteiseksi tai hieman kielteiseksi. Vastaajista kolme vastasi kysymykseen ”Mikä soittamisessa on parasta?” kontaktimotiivien luokan vastauksella. Jos parasta soittamisessa ovat kaverit ja leirit, riittääkö se yksin voimakkaaseen ja myönteiseen soittamiskokemukseen? Toisaalta tämä motiivi voi pitää yllä harrastusta, jonka harrastaminen vahvistuu sitten jonkin toisen motiivin tullessa mukaan. Kun tarkastellaan näiden neljän edellä mainitun vastaajan avovastauksia kysymykseen ”Mikä soittamisessa on ikävintä?” ei ole löydettävissä yhtä yhteistä tekijää. Vastauksista löytyvät eri motiiviluokat: *Hankalat kappaleet ja soittotunti huonoon aikaan, teoria, esiintymiset, tylsät läksyt ja pitkät soittotunnit.*

6.1.2 Suoritusmotiivit sekä hallintamotiivit ja –motivaatio

Taulukko 10 Harjoittelen ahkerammin, kun huomaan oman edistymiseni. (Motiivikysymys 3, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	8	50,0%	8	72,7%	2	25,0%	18	51,4%
Pitää enimmäkseen paikkansa	4	25,0%	0	0,0%	5	62,5%	9	25,7%
Pitää vähän paikkansa	3	18,8%	3	27,3%	1	12,5%	7	20,0%
Ei pidä paikkaansa	1	6,3%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,9%
Yhteensä	16		11		8		35	

Ristiintaulukoitaessa kysymystä soittokertojen ja määrien kanssa huomataan että 87% vastaajista jotka soittivat *2-7 päivänä* viikossa, vastasivat kysymykseen joko 1 (pitää täysin paikkansa) tai 2 (pitää enimmäkseen paikkansa). Harjoittelumäärissä *15min- yli 60min* soittavien ryhmässä luku oli 81%. *Yli 60 minuuttia soittavia* oli vain yksi. Hänen soittokertansa ja harjoittelumääränsä ei näytä asettuvan edellä mainittuihin ryhmiin. Ristiintaulukoitaessa vastaajia joilla edistymisen huomaaminen ja ahkeruus kulkevat käsi kädessä (vastaukset 1 ja 2), soittomäärien (kerrat ja aika) ja valintakokeen pisteryhmien kesken huomataan seuraavaa: Pisteryhmissä A ja B suurin osa soitti 2-4 kertaa viikossa mutta pisteryhmässä C suurin osa soitti *5-7 kertaa viikossa.* Edistymisen huomaaminen tarkoittanee myös edistymistä sillä edistymisen huomaaminen vaatii toteutuakseen edistymistä. Ahkeruudella ja edistymisen huomaamisella (edistyminen) on selkeä yhteys. Vanha totuus harjoittelun motivaatiota ruokkivasta vaikutuksesta taitaa pitää paikkansa. 74% vastausvaihtoehdolla 1 ja 2 vastanneista vastasi avokysymykseen ”Mikä soittamisessa on parasta?” ensimmäisenä vastauksenaan suoritus- ja hallintamotiivin vastauksella.

Taulukko 11 Minulla on huono omatunto, jos en ole harjoitellut soittoläksyjäni kunnolla. (motiivikysymys 8, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	6	37,5%	5	45,5%	2	25,0%	13	37,1%
Pitää enimmäkseen paikkansa	3	18,8%	4	36,4%	3	37,5%	10	28,6%
Pitää vähän paikkansa	5	31,3%	2	18,2%	1	12,5%	8	22,9%
Ei pidä paikkaansa	2	12,5%	0	0,0%	2	25,0%	4	11,4%
Yhteensä	16		11		8		35	

Noin 65% eli 2/3 vastaajista kokee huonoa omaatuntoa, jos ei ole harjoitellut kunnolla. Prosentuaalinen osuus on hyvin samanlainen tarkasteltaessa kysymystä soittomäärän ja kertojen suhteen ryhmissä *2-7 päivänä soittavat* ja *15-60 min kerrallaan soittavat*. Samanlainen jakauma saatiin myös alle *15 min soittavilla*. Huomionarvoista lienee myös se, että noin kerran viikossa soittelevien ryhmässä 80% koki huonoa omaatuntoa. Otettaessa valintakokeen pisteet mukaan ja ristiintaulukoitaessa huonoa omaatuntoa kokevia pisteiden suhteen huomataan seuraavaa: suurin osa (67%) pisteryhmien A ja B vastaajista, jotka kokivat huonoa omaatuntoa oli 2-4 kertaa viikossa soittavien ryhmässä. Pisteryhmässä C suurin osa (60%) oli 5-7 kertaa viikossa soittavien ryhmässä. Mitä enemmän alimman pisteryhmän vastaajat harjoittelivat, sitä enemmän he tunsivat huonoa omaatuntoa soittamattomuudesta. Kysymys suhteutui soittoharrastuksen tärkeyteen hyvin kaksijakoisesti. Jos soittoharrastus oli tärkein harrastus tai vain yksi harrastus muiden joukossa, niin silloin vastaushajonta oli hyvin laaja huonoa omaatuntoa koskevaan kysymykseen. Jos taas soittoharrastus oli yksi tärkeimmistä harrastuksista, yli 90% vastaajista koki huonoa omaatuntoa harjoittelemattomuudestaan. 60%:lla niistä, joille soittaminen oli tärkein harrastus (N=19), ei ollut muita harrastuksia. Ne joille soittaminen oli vain yksi harrastus muiden joukossa, harrastivat pääasiassa jotakin urheilulajia. Lentopallo ja ratsastus saivat eniten mainintoja.

Taulukko 12 Soitonopettaja vaatii minulta liikaa. (motiivikysymys 11, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää vähän paikkansa	2	12,5%	1	9,1%	3	37,5%	6	17,1%
Ei pidä paikkaansa	13	81,3%	10	90,9%	3	37,5%	26	74,3%
En osaa sanoa	1	6,3%	0	0,0%	2	25,0%	3	8,6%
Yhteensä	16		11		8		35	

Näyttää siltä, että kyselyyn vastanneiden mukaan Merikanto-opiston opettajat eivät vaadi heiltä liikaa. Pientä hajaantumista vastauksessa on kuitenkin löydettävissä. Alimmassa pisteryhmässä vastattiin eniten vastausvaihtoehdolla 3. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti eri instrumenttien välille. Instrumentit, joiden kohdalla oli annettu vastaus, ”pitää vähän paikkansa”, saivat kukin vain yhden tätä vastausta lukuun ottamatta kitaraa. Kitaran kohdalla vastauksia oli kaksi, mikä selittynee vastanneiden kitaristien määrästä (lähes kaksi kertaa enemmän kuin toisena olevat viulistit). Niistä kuudesta, jotka vastasivat ”pitää vähän paikkansa”, oli poikia 5 ja tyttöjä yksi. Huomioitavaa vastauksissa on se, että kukaan ei vastannut vastausvaihtoehdoilla ”pitää täysin paikkansa” ja ”pitää enimmäkseen paikkansa”. Annettujen vastausten vivahde-ero on hyvin pieni riippuen vastaajan tulkinnasta. Kuitenkin esiin voi nostaa kysymyksen: Onko poikien ja tyttöjen kokemus opettajan vaatimuksista erilainen ja voisiko se liittyä oppilaitoksen muodolliseen asemaan oppimisympäristönä? Kokevatko pojat koulun, tässä tapauksessa musiikkiopiston, läksyt kielteisemmin kuin tytöt?

Taulukko 13 Tutkinnot ovat hyvä tilaisuus näyttää taitojani. (motiivikysymys 13, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	7	43,8%	6	54,5%	0	0,0%	13	37,1%
Pitää enimmäkseen paikkansa	5	31,3%	3	27,3%	5	62,5%	13	37,1%
Pitää vähän paikkansa	3	18,8%	1	9,1%	3	37,5%	7	20,0%
En osaa sanoa	1	6,3	1	9,1	0	0,0%	2	5,7%
Yhteensä	16		11		8		35	

Ensimmäisen ja toisen pisteryhmän vastaajista yli 3/4 koki tutkinnot hyvinä tilaisuuksina taitojen näyttämiseen. Kolmannessa pisteryhmässä saman koki vajaa 2/3. Ero tulee selkeämmäksi kun huomioi että kolmannessa pisteryhmässä ei ole yhtään vastausvaihtoehtoa 1 eli tutkintoja ei koettu täysin hyvänä tilaisuutena näyttää taitoja. Kolmannen pisteryhmän (C) vastaajista 7 on poikia ja 1 tyttö. Voisiko tällä olla jotain tekemistä aavistuksen kielteisemmässä suhtautumisessa muodolliseen tutkintomaailmaan?

Taulukko 14 Olen edistynyt soittajana. (motiivikysymys 17, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	11	68,8%	7	63,6%	4	50,0%	22	62,9%
Pitää enimmäkseen paikkansa	5	31,3%	3	27,3%	4	50,0%	12	34,3%
Pitää vähän paikkansa	0	0,0%	1	9,1%	0	0,0%	1	2,9%
Yhteensä	16		11		8		35	

Vastaajat kokevat edistyneensä soittajina ja he näyttävät huomaavaan oman edistymisensä erittäin hyvin.

6.1.3 Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit

Taulukko 15 Esiinnyn mielelläni. (motiivikysymys 2, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	6	37,5%	5	45,5%	2	25,0%	13	37,1%
Pitää enimmäkseen paikkansa	4	25,0%	3	27,3%	1	12,5%	8	22,9%
Pitää vähän paikkansa	3	18,8%	3	27,3%	2	25,0%	8	22,9%
Ei pidä paikkaansa	3	18,8%	0	0,0%	3	27,5%	6	17,1%
Yhteensä	16		11		8		35	

Tarkastelin tämän kysymyksen kohdalla niitä, jotka eivät pitäneet esiintymisestä suhteessa avovastausten kysymykseen ”Mikä on ikävintä soittamisessa?”. Yli 60% vastauksista (N= 18) kuului luokkiin 2 (suoritus -ja hallintamotiivit) ja 5 (välineelliset motiivit). Vain yhdessä (6%) vastauksessa mainittiin esiintyminen ikävänä asiana. Esiintyminen ei siis ole ikävin asia soittamisessa. Niistä vastaajista, jotka vastasivat kysymykseen vastauksilla 3 tai 4 (N=14), poikia oli 57% ja tyttöjä 43%. Pojat suhtautuvat siis hieman kielteisemmin esiintymiseen. Niistä, jotka eivät esiintyneet mielellään, yli 90% suhtautui teoriatuntien motivoivuuteen kielteisesti. Mielellään esiintyvistä 40% piti teoriaa motivoivana.

Taulukko 16 Merikanto-opiston matineat ovat mukavia esiintymistilaisuuksia. (motiivikysymys 10, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	9	56,3%	4	36,4%	0	0,0%	13	37,1%
Pitää enimmäkseen paikkansa	3	18,8%	6	54,5%	2	25,0%	11	31,4%
Pitää vähän paikkansa	1	6,3%	1	9,1%	3	37,5%	5	14,3%
Ei pidä paikkaansa	3	18,8%	0	0,0%	2	25,0%	5	14,3%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	12,5%	1	2,9%
Yhteensä	16		11		8		35	

Tämän kysymyksen vastauksissa oli hajontaa eri pisteryhmien sisällä ja välillä. Yhtenäisin ryhmä oli pisteryhmä 2. Kielteisin suhtautuminen matineoihin oli pisteryhmässä C. Kysymykseen 3 tai 4 vastanneista 67% on poikia ja 33% tyttöjä. Suhtautuvatko pisteryhmän C pojat jälleen kielteisemmin opiston muodolliseen toimintaan vai voisiko kyse olla poikien suhtautumisesta Merikanto-opiston esiintymistilanteeseen? Jos näin on, niin miksi?

Mielenkiintoista kysymyksissä 2 ja 10 on se, että vaikka esiintymiseen suhtauduttaisiin kielteisestikin, Merikanto-opiston matineat saatettiin kokea silti mukaviksi. Vastauksien määrästä johtuen asiasta ei voi vetää suuria johtopäätöksiä, mutta opiston matinea ei ainakaan näyttäisi olevan kielteistä tunnelmaa luova tilanne. Lähes 90% niistä, jotka suhtautuivat matineoihin kielteisesti, eivät myöskään pitäneet teoriaopintoja motivoivina. Positiivisesti matineoihin suhtautuvista kolmannes piti myös teoriaa motivoivana.

Taulukko 17 Tulen hyvin toimeen soitonopettajan kanssa. (motiivikysymys 7, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	16	100,0%	10	90,9%	5	62,5%	31	88,6%
Pitää enimmäkseen paikkansa	0	0,0%	1	9,1%	3	37,5%	4	11,4%
Yhteensä	16		11		8		35	

Soitonopettajien kanssa tullaan toimeen erittäin hyvin. Toisaalta voisi ajatella, että kyselyyn ovat vastanneet vain opistoon hyvin myönteisesti suhtautuvat. Tämä ei tietenkään tarkoita, että kyselyn tulos olisi harhaanjohtava. Kun kysymystä 7 tarkastellaan suhteessa kysymykseen nro 11, ”soitonopettaja vaatii minulta liikaa”, voi huomata että niistä jotka

vastasivat kysymykseen 7 ”pitää enimmäkseen paikkansa”, kolme neljännestä vastasi kysymykseen 11 (soitonopettaja vaatii minulta liikaa) ”pitää vähän paikkansa”. Tarkasteltaessa kysymystä 7 soittimien suhteen ei ole havaittavissa vastausten kasaantumista tietyn soittimen kohdalle, vaan vastaukset jakaantuvat tasaisesti eri soittimiin. Voisiko olla niin, että soitonopettajan vaatimukset koetaan pienenä särönä oppilas-opettajasuhteessa? Sukupuolten vastausten välillä ei ollut eroja.

Taulukko 18 Soittelen mielelläni kavereiden kanssa yhdessä. (motiivikysymys 14, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	8	50,0%	5	45,5%	2	25,0%	15	42,9%
Pitää enimmäkseen paikkansa	4	25,0%	6	54,5%	3	37,5%	13	37,1%
Pitää vähän paikkansa	4	25,0%	0	0,0%	1	12,5%	5	14,3%
Ei pidä paikkaansa	0	0,0%	0	0,0%	1	12,5%	1	2,9%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	12,5%	1	2,9%
Yhteensä	16		11		8		35	

Kun vertasin esiintymisestä pitämistä (2) yhdessä soittamisesta pitämiseen, voi todeta, että 85 % niistä, jotka eivät pitäneet esiintymisestä (N=14), pitivät kuitenkin yhdessä soittamisesta (14). Käänteisesti verrattaessa 43% kavereiden kanssa soittamisesta pitäneistä (N= 28) ei pitänyt esiintymisestä. Niistä, jotka vastasivat vaihtoehdoilla 3 tai 4, 3/5 oli kitaristeja, 1/5 harmonikan soittaja ja 1/5 viulisti eli 4/5 soittivat soittimia joissa yhteissoitolla opintojen sisällä ei ole niin suurta merkitystä. Pisteryhmistä yhtenäisin oli ryhmä B (30-34,5). Tytöistä 84% ja pojista 67% vastasi tähän kysymykseen 1 tai 2. Niistä jotka vastasivat 1 ja 2, noin viidennes vastasi avokysymykseen ”Mikä soittamisessa on parasta?” ensimmäisenä vuorovaikutukseen perustuvan motiivin vastauksella. Oppilaitos näyttää onnistuneen siinä että orkesterisoittajat pitävät orkesterissa soittamisesta.

6.1.4 Ulkoiset virikkeet

Taulukko 19 Merikanto-opiston ilmapiiri on innostava. (motiivikysymys 12, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	6	37,5%	6	54,5%	1	12,5%	13	37,1%
Pitää enimmäkseen paikkansa	8	50,0%	5	45,5%	6	75,0%	19	54,3%
Pitää vähän paikkansa	2	12,5%	0	0,0%	1	12,5%	3	8,6%
Yhteensä	16		11		8		35	

Merikanto-opiston ilmapiiri koetaan pääsääntöisesti innostavaksi. Koska ulkoiset virikkeet ovat motiivia virittäviä tekijöitä eivätkä välttämättä ulkoisia motiiveja, ne vaikuttavat muihin motiiveihin (Kosonen 1996, 64). Ilmapiirillä voidaan katsoa olevan vaikutusta positiivisten merkityssuhteiden luomiseen esimerkiksi kontaktimotiiveissa ja elämysmotiiveissa. Tämä toimii myös toisinpäin. Kun soitonopiskelijalla on soittoporukoissa hyviä kaverisuhteita, opiston ilmapiirikin tuntuu paremmalta.

Taulukko 20 18.Merikanto-opistossa opiskelu on vastannut odotuksiani. (motiivikysymys 18, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	7	43,8%	8	72,7%	4	50,0%	19	54,3%
Pitää enimmäkseen paikkansa	6	37,5%	3	27,3%	2	25,0%	11	31,4%
Pitää vähän paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	2	25,0%	3	8,6%
En osaa sanoa	2	12,5%	0	0,0%	0	0,0%	2	5,7%
Yhteensä	16		11		8		35	

Kyselyssä ei kartoitettu tarkemmin oppilaiden odotuksia soitonopiskelusta opiskelujen alussa tai nykyisessä vaiheessa. Odotusten kysymisellä olisi ehkä päästy pureutumaan syvemmin tähän aiheeseen Avokysymysten vastaukset eivät näytä minkäänlaista yhtenäistä linjaa ryhmässä ”pitää vähän paikkansa”, vaan kaikki vastaajat ovat vastanneet eri tavoin. Pisteryhmien välillä ei näytä olevan suuria eroja, mutta pisteryhmä B:n odotukset ja opiskelu ovat kohdanneet kaikkein parhaiten. Sukupuolella ei näytä olevan merkitystä vastauksiin.

6.1.5 Välineelliset motiivit: hyöty ja ulkoiset palkkiot

Taulukko 21 Teoriatunnit tuntuvat motivoivilta. (motiivikysymys 9, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,9%
Pitää enimmäkseen paikkansa	3	18,8%	3	27,3%	2	25,0%	8	22,9%
Pitää vähän paikkansa	4	25,0%	3	27,3%	2	25,0%	9	25,7%
Ei pidä paikkaansa	7	43,8%	4	36,4%	4	50,0%	15	42,9%
En osaa sanoa	1	6,3%	1	9,1%	0	0,0%	2	5,7%
Yhteensä	16		11		8		35	

Teoriatuntien vähäinen motivoivuus nousi esiin kaikissa pisteryhmissä. Myös avovastaukset tukivat vähäistä motivoivuutta teorian ollessa suurimpana yksittäisenä tekijänä viidennen motiiviluokan avovastauksissa sekä jatkavien että lopettaneiden ryhmässä. Sukupuolten välillä ei ollut juuri minkäänlaista eroa tämän kysymyksen kohdalla. Soittimittain vastausjakauma noudattelee oheista taulukkoa viulisteja lukuun ottamatta, joiden joukossa 40% vastaajista piti teoriatunteja motivoivina. Nämä viulistit olivat olleet opistossa viisi vuotta. 1/3 teoriatunteja motivoivina pitävistä oli soittanut 4 vuotta ja 1/3 5 vuotta. Kaikista vastaajista, jotka pitivät teoriatunteja motivoivina, yli 80% ilmoitti soittelevansa mielellään kavereiden kanssa. Ne, jotka pitivät teoriatunteja motivoivina, kokivat parhaiksi ja ikävimmiksi asioiksi soittamisessa toisen motiiviluokan (saavutus- ja hallintamotiivit) asiat. Vastaukset liittyivät osaamiseen, oppimiseen, hallintaan ja niiden tuottamaan iloon. Merkillepantavaa on, että ainoat kaksi, jotka eivät löytäneet mitään ikävää soittamisesta, löytyvät teoriatunteihin positiivisesti suhtautuvista. Yli puolet vastausvaihtoehdon 3 tai 4 vastanneista vastasi avokysymykseen ”Mikä soittamisessa on ikävintä?” välineelliset motiivit -luokan vastauksella. Täysin kielteisesti teoriatuntien motivoivuuteen vastanneista (N=15) lähes puolet (40%) suhtautui kielteisesti tutkintoihin hyvinä taitojennäyttämispaikkoina.

6.1.6 Muita, soittajan persoonallisuuteen liittyviä motiiveja

Taulukko 22 Perheessä on muitakin musiikinharrastajia ja siksi oma soittaminen tuntuu luonnolliselta. (motiivikysymys 5, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	8	50,0%	2	18,2%	2	25,0%	12	34,3%
Pitää enimmäkseen paikkansa	5	31,3%	2	18,2%	3	37,5%	10	28,6%
Pitää vähän paikkansa	1	6,3%	2	18,2%	1	12,5%	4	11,4%
Ei pidä paikkaansa	2	12,5%	3	27,3%	2	25,0%	7	20,0%
En osaa sanoa	0	0,0%	2	18,2%	0	0,0%	2	5,7%
Yhteensä	16		11		8		35	

Tämän kysymyksen kohdalla olisi ollut tarpeellista selvittää perheen musiikkiharrastuksista yleisemmin. Voihan olla, että perheessä ei ole muista musiikinharrastajia tai perheessä olevista muista musiikinharrastajista riippumatta soittaminen tuntuu luonnolliselta. Jos kysymystä kuitenkin tulkitaan niin, että vastauksien 1 tai 2 antaminen edellyttää perheessä olevan muitakin musiikinharrastajia, niin ensimmäisessä pisteryhmässä musiikkia harrastetaan perheen parissa enemmän kuin muissa pisteryhmissä (81,3%). Selvää yhteyttä pisteiden suhteen ei voi sanoa olevan, sillä toisessa pisteryhmässä vastaukset jakaantuvat tasaisesti kaikkien vastausten kesken ja kolmannessa pisteryhmässä taas 1 ja 2 vastaukset saivat 62,5% vastauksista. Olisi ollut mielenkiintoista selvittää perheen musisoinnin vaikutusta valintakokeen pisteisiin, mutta nyt siitä voi saada vain joitakin viitteitä. Onko niin, että musisoivilla perheenjäsenillä on vaikutusta valintakokeen tulokseen? Vai ruokkiiko ympäröivä kiinnostus musiikkiin omaa kiinnostusta, joka taas vaikuttaa valintakokeessa menestymiseen?

Perheen musiikinharrastaminen näkyi osassa motiivikysymyksiä. Huonoa omaatuntoa soittamattomuudesta kokivat enemmän ne, joiden perheessä harrastettiin musiikkia. Esiintymisen mieluisuuteen, matineoiden kokemiseen mukavina ja teorian kokemiseen motivoivana perheen musiikkiharrastus vaikutti hieman kielteisesti. Väittämään, *pidän*

soittamisesta, tuli kielteisiä vastauksia ainoastaan niiltä, joiden perheessä oli musiikinharrastusta.

Taulukko 23 Soitan vain sitä, mitä tunnilla käsketään soittamaan. (motiivikysymys 6, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	1	12,5%	2	5,7%
Pitää enimmäkseen paikkansa	4	25,0%	2	18,2%	2	25,0%	8	22,9%
Pitää vähän paikkansa	1	6,3%	5	45,5%	1	12,5%	7	20,0%
Ei pidä paikkaansa	10	62,5%	4	36,4%	3	37,5%	17	48,6%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	12,5%	1	2,9%
Yhteensä	16		11		8		35	

Suurin osa (n. 70%) vastaajista näyttää musisoivan myös omaehtoisesti. Vastaukset hajoavat voimakkaasti pisteryhmien sisällä. Selvää samankaltaisuutta on nähtävissä eri pisteryhmien välillä lukuun ottamatta pisteryhmää C (pisteet 25-29,5), jossa näytettäisiin menevän enemmän pelkästään opettajan kanssa käytyjen kappaleiden mukaan. Ero pisteryhmään A ei kuitenkaan ole kovin suuri. Tytöistä 82% ja pojista 55% vastasi kysymykseen 3 tai 4. Lisää eroa tulee, kun huomioi, että vastausvaihtoehdolla 1 vastanneet ovat poikia. Ehkäpä omaehtoista musisointia voitaisiin selittää kiinnostuksella tai sen puutteella. Tarkasteltaessa soittoharrastuksen tärkeyttä kysymyksen 6 suhteen, tuli suurin hajonta niille, joille soittoharrastus oli tärkein harrastuksista. Toisin sanoen soittoharrastusta tärkeimpänä harrastuksenaan pitävien joukossa omaehtoinen soittaminen oli merkittävässä roolissa mutta sieltä löytyi myös soittajia jotka soittivat vain opettajan antamia tehtäviä. Niille, joille soittaminen oli vain yksi harrastus muiden joukossa, soittoharrastus kallistui enemmän opettajan antamien tehtävien suuntaan. Aineiston koosta johtuen ei suurempaa johtopäätöstä ole mahdollista vetää.

Taulukko 24 Olen ajatellut lopettaa soitonopiskelun tänä vuonna. (motiivikysymys 16, N=35)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Pitää täysin paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,9%
Pitää enimmäkseen paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,9%
Pitää vähän paikkansa	1	6,3%	0	0,0%	2	25,0%	3	8,6%
Ei pidä paikkaansa	13	81,3%	9	81,8%	4	50,0%	26	74,3%
En osaa sanoa	0	0,0%	2	18,2%	2	25,0%	4	11,4%
Yhteensä	16		11		8		35	

Tätä kysymystä tarkastelin laittamalla yhteen vastausvaihtoehdot 1, 2 ja 3. Kaikki edes vähänkin lopettamista ajatelleet (N=5) olivat poikia. Soittimet jakaantuivat tasaisesti, ja avokysymysten vastaukset olivat hajallaan eri motiiviluokissa. Yhteisiä tekijöitä ei juurikaan ollut.

Taulukko 25 Mikä soittamisessa on parasta ja ikävintä? (N=47)

	Parasta jatkavat		Ikävintä jatkavat		Parasta lopettaneet		Ikävintä lopettaneet	
Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit	10	18%	0	0%	6	33%	0	0%
Suoritusmotiivit ja hallintamotiivit –ja motivaatio	27	51%	15	41%	7	39%	1	8%
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	12	23%	1	3%	4	22%	1	8%
Ulkoiset virikkeet	0	0%	4	10%	0	0%	1	8%
Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot	1	2%	15	41%	1	6%	5	43%
Muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit	3	6%	2	5%	0	0%	4	33%
Yhteensä	53	100%	37	100%	18	100%	12	100%

6.1.7 Avovastauksien analysointia

”Parasta soittamisessa” -vastaukset keskittyvät pääasiassa niin sanottuihin kärkimotiiveihin (ks. 4.3). Se, mikä koetaan soittamisessa merkitykselliseksi, löytyy suurimmaksi osaksi näistä tekijöistä. Soittamisen motiivitekijöitä voidaan tulkita pitkälti kärkimotiivien kautta. Ikävintä soittamisessa ovat asiat, jotka liittyvät pääasiassa suoritus- tai hallintamotiiveihin, välineellisiin motiiveihin ja muihin, soittajan persoonallisuuteen liittyviin motiiveihin. Rajojen veto motiiviluokkien välillä ei ole aina kovin selkeää ja joidenkin motiivien kohdalla joudutaan pohtimaan, mihin motiiviluokkaan kyseinen motiivi laitetaan. Välineellisiin motiiveihin on tässä tutkimuksessa laitettu teorianopiskelu, joka myös on suurimpana tekijänä kyseisessä motiiviluokassa. Ero jatkavien ja lopettaneiden ikävintä soittamisessa -vastauksissa on suoritus- ja hallintamotiivien (2) ja muiden, persoonallisuuteen liittyvien motiivien välillä (5). Jatkavilla 2. motiiviluokka on suurimpana tekijänä, kun taas lopettaneilla sen merkitys on pieni. Lopettaneilla 6. motiiviluokka on toiseksi suurimpana tekijänä ja jatkavilla taas hyvin vähäisenä tekijänä. Motiiviluokkien painoarvo liittyy osittain siihen, mihin motiiviluokkaan jokin tekijä sijoitetaan. Jatkavien ja lopettaneiden ikävyyskokemuksissa on kuitenkin yksi ero: Jatkavien ikävyyskokemus liittyy hallintaan ja suoritukseen ja siihen liittyvään turhautumiseen. Lopettaneilla ikävyys liittyy soiton kokemiseen ja soittoon olennaisena osana liittyvään harjoitteluun itsessään. Näyttäisi siltä että lopettaneilla soittaminen itsessään ei kiinnosta niin paljon, että jaksaisi harjoitella, jotta voisi kokea onnistumista ja oppimista.

Taulukko 26 Mikä soittamisessa on parasta? Jatkavien avovastausten motiiviluokat.

	Pisteet 35-40		Pisteet 30-34,5		Pisteet 25-29,5	
Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit	5	22%	4	25%	3	25%
Suoritusmotiivit ja hallintamotiivit -ja motivaatio	10	44%	9	56%	6	50%
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	6	26%	2	13%	3	25%
Ulkoiset virikkeet	2	8%	0	0%	0	0%
Muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit	0	0%	1	6%	0	0%
Yhteensä	23	100%	16	100%	12	100%

Vastauksia kysymykseen ”Mikä soittamisessa on parasta?”

Avovastauksissa kyselyyn vastannut sai kirjoittaa vastauksensa vapaasti otsikon kysymykseen. Vastauksia tuli 0-3/vastaaja, mutta lähes kaikki vastasivat tähän osioon. Luokittelin vastaukset motiiviluokkiin voimakkaimmalta tuntuvan motiivin mukaan, jos vastauksessa oli kuitenkin useampia osatekijöitä, annoin kaikille osatekijöille motiiviluokan. Esimerkiksi *Tunne uuden osaamisesta ja luomisesta* laitoin osaamisen suhteen 2. -luokkaan ja luomisen suhteen 1.- luokkaan.

Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvien motiivien luokkaan kuuluvia vastauksia oli kymmenen, kuten *Hauskanpito, hyvä fiilis, soittamisen ilo yleensä ja tunne uuden luomisesta*. Saavutus- ja hallintamotiivien luokkaan kuuluvia vastauksia oli 28 kappaletta eli yli puolet annetuista vastauksista. *Se, että oppii soittamaan, se kun huomaa kehittyneensä, onnistuminen jossain ja oppii uusia kappaleita*, olivat tämän ryhmän vastausten joukossa. Tämä motiiviluokka näyttää avovastausten määrän perusteella olevan tärkein soittamisen motivaatiotekijöissä. Hallintamotiivi on musiikillisena motiivina myös lähellä elämyksellistä motiivia: kun tuntee hallitsevansa jonkin kappaleen hyvin, voi kokea soittamiseen liittyviä elämyksiä hallinnan kautta (Kosonen 1996, 118). Hallintaa voisi pitää, ainakin osittain, jonkinlaisena edellytyksenä elämyksen kokemukselle.

Vuorovaikutukseen perustuvat, eli kontaktimotiivit löytyivät yhdestätoista vastauksesta. *Kavereiden kanssa yhdessäsoittaminen, leiri ja orkesterissa soittaminen ja esiintymiset*, olivat tyypillisiä vastauksia. Neljänteen eli ulkoisten virikkeiden luokkaan ei kuulunut yksikään vastauksista. Tämä vahvistaa sitä käsitystä, että lapset eivät harrasta soittamista jonkin musiikista ulkoisen syyn perusteella. Viidenteen eli välineellisten motiivien luokkaan kuului vain yksi vastauksista, *kun saa välillä soittaa sähkökitaraa.* Kuudennen eli muiden, persoonallisuuteen liittyvien motiivien luokkaan, kuului kolme vastausta. ”Oppii kärsivällisyyttä, pääsee ilmaisemaan itseään musiikin avulla ja on hienoa oppia soittamaan erilaisia kappaleita sekä yksin että yhdessä kavereiden kanssa”. 5. Ja 6. motiiviluokka voidaan tulkita kolmen kärkimotiivin kautta, mutta tässä yhteydessä tulkitsin ne erillisinä.

Taulukko 27 ”Mikä soittamisessa on ikävintä?” avovastausten motiiviluokat.

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5	
Suoritusmotiivit ja hallintamotiivit -ja motivaatio	6	33%	5	50%	3	38%
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	1	6%	0	0%	0	0%
Ulkoiset virikkeet	2	11%	0	0%	2	25%
Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot	7	39%	5	50%	2	25%
Muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit	2	11%	0	0%	1	12%
Yhteensä	18	100%	10	100%	8	100%

Mikä soittamisessa on ikävintä?

Ensimmäiseen motiiviluokkaan ei vastauksia löytynyt, mikä oli oletettavaa, sillä soittamisen ilo toimii seuraavanlaisesti: jos sitä on, se on motiivitekijä, jos taas sitä ei ole, se johtunee jostain muusta motiivitekijästä, esim. soittokavereiden puutteesta, liian vaikeasta kappaleesta ja niin edelleen.

Toiseen motiiviluokkaan tuli 15 vastausta eli 41% annetuista vastauksista. Vastauksissa näkyy selvästi hallintamotiivin olemassaolo. *Virheet, liian vaikea kappale ja se että eri tekniikoiden oppimiseen menee paljon aikaa* muun muassa ovat tämän luokan vastauksia. Kuten vastauksista näkee, ja mikä jo aiemmin tuli ilmi, tämä motiiviluokka toimii molempiin suuntiin. Jonkin asian hallinta ja saavuttaminen motivoivat, mutta puutteellinen hallinta ja saavuttaminen turhauttavat ja vähentävät motivaatiota.

Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit saivat vain yhden vastauksen, *esiintymiset.* Jatkavien ryhmässä esiintymisiin suhtautumisessa oli paljon hajontaa (ks. taulukko 3. kohdat 2 ja 10). Vaikka monivalintakysymyksissä oli vastaajia, jotka eivät suhtautuneet esiintymisiin myönteisesti, vain yksi nosti sen esiin avovastauksissa. Ulkoisten motiivien luokassa oli neljä vastausta, kuten ”soittotunti on huonoon aikaan, pitkät soittotunnit ja kun äiti pakottaa harjoittelemaan”.

Välineellisten motiivien luokassa oli 15 vastausta eli 41% vastauksista. Tämä ryhmä sisältää

asioita, joiden katsotaan olevan välttämättömiä musiikinopiskelun kannalta, mutta niiden välitön vaikutus soittamiseen ei joko ole kovin selkeä tai ne koetaan epämiellyttävinä. Esimerkkeinä tästä ryhmästä: *teoria, kaikki asteikkojen ja etydien opettelemiset ja tekniikkaharjoituksien tms. tekeminen vaatii välillä vähän ylimääräistä motivaation etsimistä*. Ristiintaulukointi teoriatuntien motivoivuuden ja soittamisen ikävimpien asioiden välillä tuottaa hyvin oletetun tuloksen. Ne, joiden mielestä teoriatunnit tuntuivat vähänkään motivoivilta, vastasivat ikävyyden kohdalta muiden motiiviluokkien vastauksilla kuin välineellisten motiivien, joihin teoria kuuluu. Ne taas, joiden mielestä teoria ei ole motivoivaa, vastasivat kaikki nimeten teorian ikävimpien asioiden joukkoon.

Muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit, sai kolme vastausta, *harjoittelu, päivät jolloin ei viitsisi soittaa, vaikka sille olisi tarvetta ja se kun joskus ei ole motivaatiota soittaa*. Päätin sijoittaa edellä mainitut motiivit tähän ryhmään, koska motiiveita ei ole analysoitu tarkemmin. Jos esimerkiksi kysyttäisiin viimeiseen avovastaukseen viitaten, että: ”Miksi ei ole motivaatiota soittaa?”, saattaisi takaa paljastua jonkin toisen luokan motiivi.

Jatkavien tavoitteet (N=35)

Kysyin Merikanto-opistossa opiskelevilta musiikkiin ja soittamiseen liittyviä tavoitteita. Kysymys oli laadittu siten että vastaajan oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja ja kirjata tarvittaessa vielä muitakin tavoitteita. Muita tavoitteita tuli vain yksi, *tulla todella hyväksi viulistiksi*.

Taulukko 28 Jatkavien tavoitteet

	Parasta jatkavat	
Musiikkialan ammatti	4	
Musiikkiopiston päästötodistus	22	
Oppia soittamaan niin, että voin nauttia omasta soittotaidostani	27	
Oppia soittamaan siten, että voin soittaa yhdessä kavereitteni kanssa	19	
En osaa sanoa	4	
Muita tavoitteita	1	
Yhteensä	77	

Annetut vaihtoehdot eivät kattaneet kaikkia motiiviluokkia. Toisaalta muihin tavoitteisiin oli mahdollista laittaa mitä vain. Vaihtoehdon *oppia soittamaan niin että voin nauttia omasta soittotaidostani* voi nähdä sisältävän motiiviluokat 1 ja 2 siten lähes 90% vastauksista liittyi motiiviluokkiin 1, 2 ja 3. Musiikkialan ammattiin haluavien soittimet olivat: piano, viulu, sähköbasso ja saksofoni. Heidän soittamisessa kokemansa ikävät asiat liittyivät tavalla tai toisella harjoitteluun. Positiiviset asiat liittyivät musiikista nauttimiseen, osaamiseen ja kavereiden kanssa olemiseen. Teoriatuntien motivoivuuteen ei kukaan heistä suhtautunut täysin kielteisesti, tosin myönteinen ja hieman kielteinen suhtautuminen jakautui 50% / 50%.

6.2 Motiivikysely soitonopiskelun lopettaneilta oppilailta

Seuraavat kysymykset oli suunnattu opiskelunsa Merikanto-opistossa lopettaneille. Kysymys oli aseteltu niin, että siinä kysyttiin erilaisten tekijöiden merkittävyyttä soittotuntien lopettamiseen. Kysymys kuului: Mitkä seuraavista vaikuttivat soittotuntien lopettamiseen?
Kysymyksiin vastattiin käyttämällä viisiportaista asteikkoa kuten jatkavienkin kysymyspatteristossa. Vastausvaihtoehdot olivat: 1. Ei vaikuttanut lainkaan, 2. Vaikutti vähän, 3. Vaikutti aika paljon, 4. Vaikutti hyvin paljon ja 5. En osaa sanoa. Ristiintaulukointeja tulkittaessa vastaukset 1 ja 2 yhdistettiin kuten jatkavienkin kysymyksissä. Myös vastaukset 3 ja 4 tulkittiin samoiksi. Toisaalta joskus oli parempi käsitellä vastus nro 1 erikseen ja yhdistellä vastaukset 2, 3 ja 4. Tämä siksi, että vastauksen 2 voi tulkita tarkoittavan tekijän vaikuttavan vähän, mutta oleellisesti. Valitsin tarkemmin tarkasteltavat kohteet ristiintaulukointien perusteella joko solun, rivien tai sarakkeiden määriin ja prosentuaalisiin osuuksiin perustuen, kuten aiemminkin. Avokysymyksissä kysyttiin, mikä soittamisessa on parasta ja ikävintä sekä lisäksi syytä soiton lopettamiseen. Lopettaneiden sukupuolijakauma oli 25% poikia ja 75% tyttöjä. Koska sukupuolijakauma on hyvin epäsuhtainen, ei vastauksia kannata tarkastella sukupuolen mukaan.

6.2.1 Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit

Taulukko 29 Soittaminen ei enää kiinnostanut. (lopettaneiden motiivikysymys 2, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	1	20,0%	0	0,0%	3	25,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	1	33,3%	3	25,0%
Vaikutti aika paljon	1	25,0%	2	40,0%	0	0,0%	3	25,0%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	1	20,0%	2	66,7%	3	25,0%
Yhteensä	4		5		3		12	

Kysymys on laitettu yleisenä ensimmäiseen motiiviluokkaan. Syyt soittamisen kiinnostamattomuuteen voisivat olla eri motiiviluokkien tekijöitä. Tässä tapauksessa kysymys on kuitenkin yleisluontoinen. Kun katsotaan pisteryhmiä, huomataan, että ensimmäisessä pisteryhmässä vain neljännes koki soittamisen kiinnostamattomuuden vaikuttavan lopettamiseen. Toisessa ja kolmannessa pisteryhmässä noin kaksi kolmasosaa (2/3) vastaajista koki että kiinnostamattomuus vaikutti lopettamiseen. Avokysymysten vastaukset soiton lopettamiseen vaihtelivat eri motiiviluokkien välillä. Ainoastaan teoriatunnit nousivat esiin useimmin mainittuna tekijänä vaikuttamassa lopettamiseen ja luokiteltuna ikävimpien asioiden ryhmään.

Taulukko 30 Kyllästyin soittamaan opettajan antamia kappaleita. (motiivikysymys 6, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	2	40,0%	1	33,3%	5	41,7%
Vaikutti vähän	2	50,0%	3	60,0%	0	0,0%	5	41,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Opettajan antamat kappaleet eivät näytä vaikuttaneet kovinkaan paljoa lopettamiseen kuin yhdellä vastaajista. Pisteryhmien välillä ei voi sanoa olevan juurikaan eroa. Tarkasteltaessa

pisteryhmän C vastaajaa, joka on vastannut kysymykseen vaihtoehdolla 4 (vaikutti hyvin paljon), voi huomata että hän on vastannut samoin myös kysymyksiin 2, 7, 9 ja 15 sekä vaihtoehdolla 3 (vaikutti aika paljon), kysymyksiin 1 ja 17. Miksi yksi vastaaja on vastuussa suurimmasta osasta pisteryhmän C vastausvaihtoehdoista 3 ja 4? Tutkinnot ja teoria eivät olleet kyseisellä vastaajalla lopettamiseen vahvasti vaikuttaneita tekijöitä.

Koska kyseinen vastaaja nousi esiin vastauksien joukosta, tein hänestä eräänlaisen lopettamisprofiilin. En käsittele häntä enää muiden kysymysten joukossa. Hän oli 12-vuotias tyttö, jolla oli useampia harrastuksia ja soittaminen oli hänelle yksi harrastus muiden joukossa. Soittaminen ei ollut harrastuksista tärkein. Soittoharrastuksen lopettamiseen vaikuttivat voimakkaasti kiinnostuksen puute, opettajan antamat kappaleet ja opettajan erilaiset tavoitteet sekä opiston konserteissa soittaminen. Hän koki harjoittelemisen tylsänä ja soittotunnit rasittavina. Lopettamisen syinä hän mainitsi liiat soittoläksyt, orkesteriharjoitusten määrän ja harjoitusten aikataulut.

6.2.2 Suoritusmotiivit sekä saavutusmotiivit ja –motivaatio

Taulukko 31 Opettajalla oli erilaiset odotukset ja tavoitteet kuin minulla. (motiivikysymys 7, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	4	80,0%	1	33,3%	8	66,7%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	0	0,0%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Huolimatta oppilaiden ja opettajan tavoitteiden kohtaamisesta, opinnot on kuitenkin lopetettu.

Taulukko 32 Tutkintojen tekeminen. (motiivikysymys 10, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	4	80,0%	2	66,7%	9	75,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	0	0,0%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Tutkintojen tekeminen vaikutti vain yhden vastaajan lopettamispäätökseen voimakkaasti. Sama vastaaja on kuitenkin vastannut kysymykseen nro 12 halukkuudesta tutkintojen suorittamiseen, että se vaikutti vain vähän. Toisaalta onhan myös niin, ettei lopettamispäätös tarvitse tuekseen yhtä voimakasta tekijää, vaan se voi koostua myös useista vähemmän voimakkaista tekijöistä.

Taulukko 33 En halunnut suorittaa tutkintoja. (motiivikysymys 12, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	4	80,0%	2	66,7%	9	75,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	1	33,3%	3	25,0%
Yhteensä	4		5		3		12	

Taulukko 34 Soittaminen ei ollutkaan niin helppoa kuin luulin. (motiivikysymys 19, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	3	60,0%	2	66,7%	8	66,7%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	1	33,3%	3	25,0%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Vastausten perusteella lopettaneilla ei ole ollut kovin epärealistista kuvaa soittamisen vaikeudesta. Vain yksi vastaaja ilmoitti soittamisen vaikeuden vaikuttaneen lopettamiseensa paljon.

6.2.3 Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit

Taulukko 35 Kaveritkaan eivät soittaneet. (motiivikysymys 3, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	1	20,0%	3	100,0%	6	50,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	2	40,0%	0	0,0%	3	25,0%
Vaikutti hyvin paljon	1	25,0%	2	40,0%	0	0,0%	3	25,0%
Yhteensä	4		5		3		12	

Kaverien soittamattomuus jakaa vastaajia lopettamisen suhteen. Pisteryhmissä on hajontaa ryhmä C:tä lukuun ottamatta. Laitettaessa vastaukset 2 ja 3 yhteen, huomataan että vastaajista 5/6 joihin kavereiden soittamattomuus vaikutti, olivat tyttöjä. Toisaalta lopettaneiden ryhmän vastaajista 3/4 on tyttöjä. Kavereiden soittamattomuus näyttää kuitenkin olevan merkittävä tekijä soittamisen lopettamisessa. Tuovilan (2003, 224) tutkimuksen mukaan soittavalla toveripiirillä on suuri merkitys lapsen opinnoissa ja soiton harjoittamisessa.

Taulukko 36 En tullut toimeen soitonopettajani kanssa. (motiivikysymys 14, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	4	100,0%	4	80,0%	2	66,7%	10	83,3%
Vaikutti vähän	0	0,0%	1	20,0%	1	33,3%	2	16,7%
Yhteensä	4		5		3		12	

Soitonopettajan kanssa on tultu toimeen kohtuullisen hyvin. Vain kaksi vastaajaa on vastannut, että suhde soitonopettajaan on vaikuttanut lopettamiseen vain vähän. Voihan tietenkin olla niin, että oppilas ei ole tullut toimeen opettajansa kanssa ollenkaan, mutta asia on vain vaikuttanut vähän lopettamispäätökseen. Oppilaitoksen kannalta tulos kysymyksen vastaukset vaikuttavat vähintäänkin lupaavilta.

6.2.4 Ulkoiset virikkeet

Taulukko 37 Opetusta ei ollut enää saatavilla. (motiivikysymys 11, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	4	100,0%	5	100,0%	3	100,0%	12	100,0%
Yhteensä	4		5		3		12	

Tämä kysymys oli otettu mukaan siksi, että opistosta on lopetettu joitakin oppiaineita ja samalla oppilaat ovat lopettaneet soitinta vaihtamatta. Kukaan vastaajista ei kuitenkaan ollut lopettanut opintojaan oppiaineensa tultua lopetetuksi.

Taulukko 38 Koulu tuntui vievän enemmän aikaa. (motiivikysymys 13, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	2	40,0%	1	33,3%	5	41,7%
Vaikutti vähän	2	50,0%	3	60,0%	1	33,3%	6	50,0%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Yläkouluun ja lukioon siirtymiset saavat oppilaat usein miettimään ajankäyttöään. Kyselyn perusteella koulua ei kuitenkaan koeta soittoharrastusta voimakkaasti rajoittavana tekijänä. Vähintään vähäistä vaikutusta koulunkäynnistä koki kuitenkin reilut puolet vastaajista.

Taulukko 39 Soittotunnit tuntuivat rasittavilta. (motiivikysymys 15) (N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	2	40,0%	1	33,3%	5	41,7%
Vaikutti vähän	2	50,0%	2	40,0%	0	0,0%	4	33,3%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	1	20,0%	1	33,3%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Tämän kysymyksen osalta pisteillä näyttäisi olevan merkitystä. Pisteryhmässä A, ei vaikutusta juurikaan ole, mutta pisteryhmässä B sitä on jo enemmän ja pisteryhmässä C kaikkein eniten.

6.2.5 Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot

Taulukko 40 Aloitin aikoinani vanhempien toivomuksesta enkä halunnut enää jatkaa. (motiivikysymys 5, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	3	60,0%	2	66,7%	8	66,7%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	0	0,0%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
En osaa sanoa	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Vain yksi vastaaja on nähtävästi aloittanut soitonopiskelun voimakkaana vaikuttimenaan vanhempien toive ja tämä on vaikuttanut myöhemmin lopettamispäätökseen. Kysymyksen voi toisaalta tulkita, että vaikka oppilas olisi aloittanut vanhempien toiveesta, hänen sisäinen motivaationsa on harrastuksen edetessä ruvennut itse kantamaan harrastusta. Lopettamisvaiheessa vanhempien alkuperäinen toive ei ole ollut enää motiivitekijänä. Tällä kysymyksellä on ilmeinen yhteys motiivikysymykseen 18 (taulukko 42), mikä näkyy myös vastauksissa.

Taulukko 41 8. Teoriaopiskeluvelvoite. (motiivikysymys 8, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	1	20,0%	0	0,0%	3	25,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	3	100,0%	5	41,7%
Vaikutti aika paljon	1	25,0%	1	20,0%	0	0,0%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	2	40,0%	0	0,0%	2	16,7%
Yhteensä	4		5		3		12	

Teoriaopiskeluvelvoite näyttää vaikuttaneen voimakkaasti lopettamispäätökseen kolmanneksella vastaajista. Kun otetaan mukaan ne, joiden lopettamispäätökseen teorianopiskeluvelvoite vaikutti vähän, on luku jo 3/4.

Taulukko 42 Suoritin sen, mitä oli sovittu vanhempien kanssa ja sitten lopetin. (motiivikysymys 18, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	3	60,0%	3	100,0%	9	75,0%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	0	0,0%	2	16,7%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Vastaaja, joka vastasi kysymykseen ”Vaikutti aika paljon”, ei kuitenkaan aloittanut soittoharrastustaan vanhempien toivomuksesta. Kyseisen vastaajan vastauksissa oli eniten vastausvaihtoehtoja 3 ja 4 pisteryhmässä B, joten tein hänestä motiiviprofiilin. Vastaaja oli 12-vuotias tyttö joka oli aloittanut pianonsoiton 7-vuotiaana. Soittaminen oli hänelle vain yksi harrastus muiden joukossa. Kuitenkin hän nimesi muiksi harrastuksikseen vain ratsastuksen. Teorianopiskelu ja soittokavereiden puute vaikuttivat hänen lopettamiseensa. Kotona ei harrastettu musiikkia ja se vaikutti vähän lopettamiseen. Soittamisessa oli parasta se, kun oppi soittamaan jonkin kappaleen hyvin ja ikävintä teoria ja harjoittelu. Soittaminen ei enää kiinnostanut häntä. Yleisesti ottaen näyttää siltä, että vanhempien takia ei soittoharrastusta ole aloitettu paitsi yhden vastaajan kohdalla.

6.2.6 Muita, soittajan persoonallisuuteen liittyviä motiiveja

Taulukko 43 Oli muita, tärkeämpiä harrastuksia. (motiivikysymys 1, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	2	40,0%	0	0,0%	4	33,3%
Vaikutti vähän	2	50,0%	2	40,0%	1	33,3%	5	41,7%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	0	0,0%	2	66,7%	2	16,7%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Pisteryhmän 3 vastaajien joukossa soittoharrastus on vain yksi harrastus monien joukosta kuten myös ryhmän 2 vastaajan jonka lopettamispäätökseen tärkeämpi harrastus vaikutti paljon. Joskus jokin tärkeämpi harrastus on niin aikaa vievä, että soittoharrastukselle ei tahdo löytyä aikaa. Tämä vaatii kylläkin hyvin intensiivistä harrastuneisuutta jonkin toisen harrastuksen saralla.

Taulukko 44 Harjoitteleminen alkoi viedä liiaksi aikaa. (motiivikysymys 4, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	3	75,0%	2	40,0%	2	66,7%	7	58,3%
Vaikutti vähän	1	25,0%	1	20,0%	1	33,3%	3	25,0%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	2	40,0%	0	0,0%	2	16,7%
Yhteensä	4		5		3		12	

Ne, joiden mielestä harjoittelu alkoi viemään liiaksi aikaa ja tämä vaikutti soittoharrastuksen loppumiseen, olivat kohtuullisen ahkeria harjoittelemaan Harjoittelukertoja oli 2-4-kertaa viikossa ja määrä 15-60min kerrallaan. Nämä henkilöt eivät siis olleet niitä jotka eivät harjoittele.

Taulukko 45 Harjoitteleminen oli tylsää. (motiivikysymys 9, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	2	40,0%	1	33,3%	5	41,7%
Vaikutti vähän	1	25,0%	2	40,0%	0	0,0%	3	25,0%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Vaikutti hyvin paljon	0	0,0%	0	0,0%	2	66,7%	2	16,7%
En osaa sanoa	1	25,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Ne, joiden mielestä harjoitteleminen oli tylsää ja se vaikutti soiton lopettamiseen, eivät olleet kyselyn perusteella varsin ahkeria harjoittelijoita. Harjoittelukerrat olivat kerran viikossa ja 2-4-kertaa viikossa. Määrät olivat myös alle 15 min ja 15 min-30 min.

Taulukko 46 Muutkaan kotona eivät soittaneet. (motiivikysymys 16, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	4	100,0%	4	80,0%	3	100,0%	11	91,7%
Vaikutti vähän	0	0,0%	1	20,0%	0	0,0%	1	8,3%
Yhteensä	4		5		3		12	

Tällä kysymyksellä ei näytä olevan suurta merkitystä vastaajien lopettamispäätökseen.

Taulukko 47 Opiston konserteissa soittaminen. (motiivikysymys 17, N=12)

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5		Yhteensä	
Ei vaikuttanut lainkaan	2	50,0%	3	60,0%	1	33,3%	6	50,0%
Vaikutti vähän	2	50,0%	2	40,0%	0	0,0%	4	33,3%
Vaikutti aika paljon	0	0,0%	0	0,0%	2	66,7%	2	16,7%
Yhteensä	4		5		3		12	

Opiston konserteissa soittaminen vaikutti voimakkaasti lopettamispäätökseen vain pisteryhmässä 3. Kun otetaan mukaan vähäinen vaikuttavuus, lopettamiseen erot pisteryhmien välillä tasoittuvat hieman. Ehkäpä pisteryhmien 1 ja 2 vastaajissa, joiden mielestä opiston konserteissa soittaminen vaikutti vain vähän lopettamispäätökseen, konserteissa soittaminen saattoi olla jollakin tasolla epämiellyttävää, mutta lopettamiseen asti sen epämiellyttävyys ei riittänyt.

6.2.7 Avokysymysten vastauksia ja analysointia

Jokin muu syy lopettamiseen

Muita syitä lopettamiseen löytyi muutamia ja ne olivat moninaisia. Teoriatunnit tuli mainituksi, vaikka ne oli huomioitu jo kysymyspatteristossa. Yksi olennainen tekijä opintojen lopettamiseen, jota tässä tutkimuksessa ei käsitelty, oli paikkakunnalta pois muuttaminen. Noin 10% kaikista vuosina 2006-2011 Virroilla opintonsa aloittaneista lopetti Merikanto-opistossa soittamisen paikkakunnalta muuton takia.

En ajatellut tarvitsevani sähkökitarasta 3/3 tason jälkeen enempää taitoja, sillä en halunnut lukio-ikäisenä musiikista ammattiani. Toisin kuitenkin kävi. Liikaa soittoläksyjä sekä orkesteriharjoituksia paljon ja joskus myöhään illalla, oli niin paljon tekemistä että piti karsia joitakin harrastuksia, teoriatunnit, muutto toiselle paikkakunnalle.

Taulukko 48 Mikä soittamisessa on parasta? Avovastausten motivaatioluokat.

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5	
Soittamiseen ja sen tuottamiin elämyksiin perustuvat motiivit	4	50%	1	14%	1	33%
Suoritusmotiivit ja hallintamotiivit -ja motivaatio	1	12%	4	57%	1	33%
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	2	25%	2	29%	1	33%
Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot	1	12%	0	0%	0	0%
Yhteensä	8	100%	7	100%	3	100%

Mikä soitonopiskelussa oli parasta?

Ensimmäiseen motiiviluokkaan tuli kolmannes vastausten kokonaismäärästä (N=18). *Itsensä ilmaiseminen, onnistumisen tunne ja omaksi huviksi soittaminen.*

Toiseen motiiviluokkaan tuli 39% vastauksista kuten *kun oppi soittamaan jonkin kappaleen oikein hyvin* ja *huomata oma edistyminen.*

Vuorovaikutukseen perustuvien motiivien luokassa oli reilu viidennes vastauksista. *Esiintymiset, yhdessä soittaminen ja harjoitteleminen* ja *yhdessä soittaminen ja uudet kaverit.* Neljänteen motiiviluokkaan ei tullut yhtään vastausta kuten ei myöskään kuudenteen. Viidennessä eli välineellisissä motiiveissa oli yksi: *Oppi kaikkea joka osoittautui hyödylliseksi,* joka voidaan tulkita myös 2. motiiviluokan motiiviksi.

Taulukko 49 Mikä soittamisessa on ikävintä? avovastausten motivaatioluokat.

	(A) Pisteet 35-40		(B) Pisteet 30-34,5		(C) Pisteet 25-29,5	
Suoritusmotiivit ja hallintamotiivit -ja motivaatio	0	0%	1	20%	0	0%
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	1	25%	1	20%	0	0%
Ulkoiset virikkeet	1	25%	0	0%	0	0%
Välineelliset motiivit – hyöty ja ulkoiset palkkiot	2	50%	3	60%	0	0%
Muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit	0	0%	0	0%	2	100%
Yhteensä	4	100%	5	100%	2	100%

Mikä soitonopiskelussa oli ikävintä?:

Ensimmäiseen motiiviluokkaan ei lopettaneiden, kuten ei jatkavienkaan kohdalla, tullut yhtään vastausta. Toiseen, kolmanteen ja neljänteen motiiviluokkaan tuli yksi kuhunkin. *En osannut soittaa (2), ei ollut oikein kaveria (3), pitkät ajomatkat (4)*

Viidenteen luokkaan kuului 43% vastauksista. Kaikki vastaukset (5) koskivat teoriaopintoja. Teoriaopinnot on siis tässä yhteydessä käsitelty välineellisenä motiivina. Kuudenteen motiiviluokkaan tuli neljä vastausta. *Runsaasti läksyjä, tylsää,* ja *harjoittelu olivat* tämän luokan vastauksia. Motiivit vaikuttavat hyvin henkilökohtaisella tasolla. Se missä toinen kokee esimerkiksi esiintymiset miellyttäviksi tapahtumiksi, toisilla se saattaa olla tekijä, jonka takia soittaminen lopetetaan.

7 POHDINTAA

7.1 Mitä pisteet kertovat pisteet motivaatiosta?

Vastaajien motivaatiokyselyn vastaukset osoittivat niin sanottujen kärkimotiivien olennaisuuden soittamisessa ja soitonopiskelussa. Kärkimotiivit voidaan nähdä myös itsestäänselvyytenä niiden laaja-alaisuuden ja niiden antamien tulkintamahdollisuuksien takia. Useat soittamisen motiivit voidaan, kuten aiemmin on jo käynyt ilmi, tulkita kärkimotiivien kautta. Soittamista harrastetaan soittotaidon oppimisen, soittamisesta saatavan nautinnon ja ilon sekä sosiaalisten tekijöiden takia. Tämä näkyy myös aiemmissa tutkimuksissa soittamisen harrastuksesta (mm. Kosonen 1996, 2001 ja Tuovila 2003).

Soittaminen lopetetaan tai se koetaan ikäväksi useista syistä. Tärkeimpiä näiden syiden motiiviluokista ovat suoritusmotiivit ja hallintamotiivit ja -motivaatio sekä välineelliset motiivit ja muut, soittajan persoonallisuuteen liittyvät motiivit. Käytännössä nämä syyt ovat turhautumista omaan osaamiseen, teorianopiskelu ja haluttomuus harjoitella. Pisteet näyttävät olevan yhteydessä joidenkin motiiviluokkien vastauksiin niin että pisteryhmä C erottuu muista pisteryhmistä vähäisemmällä motivaatiolla. Vähäisempi motivaatio liittyy harjoitteluun, esiintymiseen, harrastuksen tärkeyteen, yhteissoiton merkityksellisyyteen, odotuksiin musiikkioppilaitoksessa opiskelusta ja omaehtoiseen musiikinharrastamiseen.
Tulkinta ei kuitenkaan ole näin yksiselitteinen, sillä selittäviä tekijöitä voi olla muitakin kuin valintakokeen pisteet.

Pisteet eivät ole suorassa syy-seuraussuhteessa tutkimuksen kysymyksiin mutta pisteet saattavat kertoa jotakin huomionarvoista. Soitonopiskelu on kokonaispaketti, jossa monet tekijät kietoutuvat ja vaikuttavat toisiinsa. Annu Tuovilan (2003) mukaan menestyksekkään musiikinopiskelun täytyy olla myönteisesti merkityksellistä (antoisa opiskelu). Jotta musiikinopiskelu koettaisiin antoisaksi, on useiden osatekijöiden osuttava kohdalleen. Kun näin käy, ne ruokkivat toinen toisiaan.

Poikien ja tyttöjen valintakokeen pistemäärissä oli pieni ero keskiarvossa, mutta poikien ja tyttöjen pistemäärät jakautuivat eri tavoin. Pojilla oli alimman pisteryhmän (C) pisteitä huomattavasti enemmän ja keskimmäisen pisteryhmän (B) pisteitä vähemmän kuin tytöillä. Tällöin pisteryhmien ero oli myös sukupuolten välinen ero. Tutkimuksen valossa tytöille näytti yhdessä soittaminen ja kaverit tärkeämmiltä kuin pojille. Toisaalta ne vastaajat, joille yhteissoittaminen ei ollut tärkeää, soittivat soitinta, jonka soittamisessa yhteissoitto ei perinteisesti ole niin tärkeää. Näissä soittimissa, esimerkiksi kitara, piano ja harmonikka, soitin tarjoaa ehkä paremman mahdollisuuden yksin musisoimiselle kuin esimerkiksi viulu tai klarinetti. Niissä kysymyksissä jotka liittyivät opiston muodolliseen asemaan oppimisympäristönä, vastasivat pojat selkeästi tyttöjä negatiivisemmin. (Taulukot 13 ja 16)

Omaehtoista musisointia harrastettiin vähiten pisteryhmässä C (25-29,5). Pisteryhmän (C) vastaajat kokivat myös opiston tutkinnot kaikkein kielteisimmin ja heidän suhtautumisensa esiintymiseen oli hieman kielteisempää kuin muissa pisteryhmissä. Nämä saattoivat johtua siitä, että poikia oli ryhmässä huomattavasti enemmän. Poikien ja tyttöjen välillä olikin huomattavasti eroa omaehtoisessa musisoinnissa tyttöjen hyväksi. Mikä selittäisi tämän? Ovatko tytöt sen verran edellä poikia opinnoissaan, että he osaavat soveltaa oppimaansa poikia paremmin?

12–15-vuotiaiden tyttöjen musiikillisia valmiuksia pidetään parempina kuin samanikäisten poikien. Tytöillä on parempi yhteys tunteisiinsa, he keskittyvät opiskeluunsa paremmin, ovat ahkerampia ja kestävät epäonnistumisia paremmin kuin pojat. (Sinkkonen 2013, 48.) Käykö niin, että pojat kokevat soittoharrastuksen muodollisuudessaan sellaiseksi, josta ei riitä ammennettavaksi omaehtoisessa soittelussa? Nuoren oma musiikki on kapinallista ja auktoriteettien vastaista, ja jos opettaja ottaa sen haltuunsa, ne merkitykset menetetään (Sinkkonen 2013, 48) Pitäisikö tähän asiaan päästä jotenkin kiinni? Annu Tuovilan (2003) mukaan poikia kuitenkin tuetaan paremmin musiikkiopinnoissa sekä vanhempien että opettajan taholta. Vanhempien ja opettajan tuki taas lisäävät toinen toistaan (Tuovila 2003, 224-225). Lapsen musiikinharjoittamiseen kuuluu kolme toisiinsa kietoutuvaa prosessia, joista omaehtoinen musiikinharjoittaminen on tärkein, vertaisneuvottu toiseksi tärkein ja vasta kolmantena tulee ohjattu musiikinharjoittaminen (Tuovila 2003, 242). Onko niin, että musiikkioppilaitoksen musiikinopetus ei ruoki tarpeeksi juuri lapsen tärkeimpiä musiikinharjoittamisen osa-alueita?

Hyvin kiinnostava asia on pisteryhmien A (35-40 pistettä) ja B (30-34,5 pistettä) motiivikysymysten vertailu. Hyvin monessa motiivikysymyksessä pisteryhmä B:n vastaajat vastasivat positiivisemmin kuin pisteryhmä A:n vastaajat (taulukot 7-9, 11, 12, 15, 16, 18, 19 ja 20). Vertailin vastauksissa sekä kaikkein positiivisinta vastausta että molempia positiivisia vastausvaihtoehtoja. Jos otetaan lähtökohdaksi että pisteryhmän A oppilas on kyvykkäämpi kuin pisteryhmän B oppilas, voisiko soittamisen alkuvaiheen tehtävien helppous oppilaalle A antaa vääränlaisen kuvan helppoudesta ja ahkeruuden merkityksestä. Vastaus ei ole ehkä näin yksinkertainen ja vaatisi lisää tutkimista.

7.2 Miksi soitonopiskelu lopetetaan?

Alimmassa pisteryhmässä (C) opettajan antamien kappaleiden kiinnostamattomuus vaikutti lopettamiseen. Opettajan tavoitteet kohtasivat oppilaan tavoitteet heikoimmin juuri tässä pisteryhmässä. Kavereiden soittamattomuus vaikutti eniten keskimmäisessä pisteryhmässä. Soitonopiskelunsa lopettaneiden vastaajien vähäinen määrä (N=12) ja sukupuolten epätasainen jakautuminen ei tee mahdolliseksi sukupuolten välistä vertailua, mutta jo aiemmin ilmi tulleet tytöille merkityksellisemmät kaverisuhteet näkyvät tässäkin. Soittotuntien kokeminen rasittavina oli yleisempää alimmassa pisteryhmässä.

Muiden harrastusten oleminen tärkeyshierarkiassa ylempänä vaikutti eniten alimmassa pisteryhmässä. Voisiko tässä olla musiikkiharrastuksen kokeminen oman epäpätevyyden kautta? Jos oppilas on saanut alimman pisteryhmän pisteet, hän pääsee oppilaaksi todennäköisemmin varasijalta. Tällöin hänellä saattaa olla lähtökohtaisesti hieman epäonnistuneempi tunne kuin jollakin toisella hakijalla, joka pääsi suoraan oppilaaksi. Oppilaathan eivät saa tietää pisteitään kuin vain vanhempien niitä kysyessä. Opiston konserteissa soittaminen vaikutti lopettamiseen vain alimmassa pisteryhmässä.

Ne, joiden mielestä harjoittelu vei liikaa aikaa ja se vaikutti lopettamiseen, olivat suhteellisen ahkeria harjoittelijoita (pisteryhmä B). Ne, joiden mielestä harjoittelu oli tylsää, olivat taas laiskoja harjoittelijoita (pisteryhmä C). Vanha totuus harjoittelun motivaatiota lisäävästä vaikutuksesta näyttää pitävän paikkansa. Soittamista oikeasti harjoitteleville suoritus- ja hallintamotiivin tekijät olivat erittäin tärkeitä.

Teoriaopinnot nousivat suurimmaksi yksittäiseksi ikäväksi seikaksi soitonopiskeluun liittyen. Teorianopiskelu vaikutti lopettamiseen voimakkaimmin toisessa pisteryhmässä (B). Kaiken kaikkiaan teorianopiskelu vaikutti lopettamispäätökseen 3/4:lla vastaajista. Se ei kuitenkaan yksin ole lopettamisen syy. Jos soitonopiskelussa on paljon positiivisia tekijöitä ja se koetaan merkityksellisesti, teoria ei tunnu niin vastenmieliseltä. Kun soitonopiskelu on voimakkaasti tavoitteellista, teoriaopinnot koetaan motivoiviksi. Tavoitteellisuus tässä tarkoittaa soittajan itsensä asettamia tavoitteita (esimerkiksi ammatti). Yleisesti ottaen teoriaa ei ehkä koeta osaksi niitä asioita, joita soitonopiskelusta halutaan.

7.3 Motivaation ylläpitäminen ja tutkimuksen tulosten soveltaminen Merikanto-opistossa

Oppilaan ja opettajan väliset suhteet näyttävät Merikanto-opistossa toimivan hyvin. Kukaan vastaajista ei maininnut niistä kielteisesti kyselyssä tai avokysymyksissä. Oppilas-opettaja-suhteiden hyvä toimivuus on erittäin tärkeää, koska musiikkioppilaitosopetus perustuu pitkälti henkilökohtaiselle opetukselle. Kososen (2001) ja Tuovilan (2003) mukaan opettajan pysyvyys koetaan soittajien keskuudessa myös tärkeäksi, millä on vaikutusta siten myös oppimiseen.

Olisiko opettajalle hyötyä pistemääristä, eli voisiko motivaatiota ennustaa ja suhteuttaa toimintaa sen mukaan? Kannattaisiko pisteet ottaa huomioon opetuksen suunnittelussa siten, että kiinnitetään huomiota juuri tälle pisteryhmälle tyypillisiin motiiviongelmiin? Tutkimus osoitti, että ei olemassa täysin aukotonta motiivikarttaa, jossa pisteet korreloivat täysin tiettyjen motiivitekijöiden kanssa. Pisteiden ja tiettyjen motiivitekijöiden on kuitenkin löydettävissä yhteyksiä. Motiiveja koskevat asiat saataneen selville oppilaiden ja opettajan välisessä keskusteluissa ja vuorovaikutuksessa. Valintakokeiden pisteitä ja tätä tutkimusta tarkasteltaessa löytyy motivationaalisia tekijöitä, joihin on mahdollista puuttua ja näin tukea oppilasta musiikkiopintojensa kuluessa.

Ava Nummisen mukaan perheellä ja ympäristöllä on suuri vaikutus musiikkitaitojen kehittymiseen. Myös valintakokeen musikaalisuustestissä epäonnistuminen voi ilman ympäristön tukea lopettaa halun hakeutua musiikkiharrastuksen pariin (Numminen 2013, 88-

90.) Omassa tutkimuksessani huomasin, että musisoivilla perheenjäsenillä olisi vaikutusta valintakokeen tulokseen. Onko niin, että tällaisella henkilöllä, joka osallistuu valintakokeeseen ja jonka lähipiirissä on musisoivia henkilöitä, ympäröi kiinnostus musiikkiin, mikä ruokkii omaa kiinnostusta ja sitä kautta valintakokeen menestystä? Tuula Lottin (1988), Matti Vänttisen (1996) ja Annu Tuovilan (2003) tutkimuksissa kävi ilmi vanhempien vaikutus musiikkiopintoihin. Jos vanhemmat olivat mukana lastensa opinnoissa, opinnot sujuivat paremmin. Jos kodin musisointitaustalla on vaikutusta valintakoetulokseen, niin sen vaikutuksen poistaminen lienee kovin hankalaa.

Kuten aikaisemmin mainittiin, musiikillisella ympäristöllä ja vanhempien tuella on suuri vaikutus musiikkiopintoihin ja musiikinharrastamiseen. Jos ympäristön vaikutus näkyy myös valintakokeen musikaalisuustestissä, onko siitä haittaa kenellekään? Kuitenkaan perheen musiikkiharrastus ei näytä olevan suorassa positiivisessa suhteessa soittamisen motiivitekijöihin. Koetaanko esimerkiksi matineat ja esiintymiset jonkinlaisena velvollisuutena, joihin ei loppujen lopuksi löydykään todellista sisäistä paloa, vaikka niitä ei nähtäisikään kovin epämiellyttävinä tilanteina. Perheen musiikkiharrastuksen tutkiminen ja soittamisen motiivien tarkastelu vaatisi lisää tutkimista, laajempaa aineistoa ja kyselyssä siihen nimenomaisesti suunnattuja kysymyksiä.

Soittamisessa voi tulla eteen asioita, jotka tuntuvat epämiellyttäviltä tai työläiltä. Nämä asiat kuuluvat soittamiseen. Kuitenkin kokonaisuutena soittamisesta on pidettävä, ja jos epämiellyttävät asiat ovat hallitsevina, olisi syytä tutkia miksi näin on. Musiikkioppilaitoksen ja opettajan on tarkasteltava toimintaansa ja otettava selvää, miksi soittaminen ja siihen liittyvä muu toiminta saatetaan kokea epämukavana. Erityisen tärkeää on tietää soittamisen motiivitekijät ja tiedostaa niiden vaikutus soiton harjoittamiseen. Näitä tietoja tulisi sitten soveltaa opetukseen.

Tutkimustulosten hyödyntämistä Merikanto-opistossa voi lähestyä ainakin kahdesta näkökulmasta: Oppilaan soittamismotiivit kärkimotiivien näkökulmasta ja valintakoepisteiden huomioiminen opiskelumotivaatiossa opintojen aikana. Kuten aiemmin kävi ilmi, oppilaiden soittamismotiivit liittyvät kolmeen kärkimotiiviluokkaan. Nämä kärkimotiivit olisi hyvä pitää mielessä ja niitä olisi ”ruokittava” soitonopetuksessa. Valintakokeessa heikommin menestyneiden motivaatio, etenkään tietyillä osa-alueilla (omaehtoinen musiikinharrastaminen, musiikinharrastamisen sosiaalinen puoli, harjoittelu, opettajan ja

oppilaan tavoitteiden kohtaaminen ja opiston muodollisten oppimistilanteiden kokeminen), ei näytä olevan samalla tasolla valintakokeessa paremmin menestyneiden kanssa. Oppilaita tulisi tukea näillä heikommilla osa-alueilla. Toisaalta nämä osa-alueet saattavat olla juuri sitä musikaalisuuden ydintä, jota vaaditaan musiikin harrastamisesta kiinnostumiseen. Valintakokeen pisteet voivat auttaa opettajaa tarkastelemaan oppilaan motivaatiota edellyttäen, että opettaja on tietoinen soittamisen motiiveista. Merikanto-opisto voi tältä osin tarttua asiaan opettajien kouluttamisena ja kehittämistehtävänä.

Valintakokeiden pisteet antavat jotain suuntaa oppilaan motiivikäyttäytymisestä, mutta aukottomia johtopäätöksiä niistä ei saa. Voihan olla, että valintakokeessa heikoimmin menestyneiltä puuttuu juuri niitä musikaalisuustekijöitä, jotka auttaisivat kriittisillä hetkillä motivoitumaan soittoharrastuksen kokonaispaketissa. Itse olen huomannut, että valintakokeilla pystytään ainakin karsimaan niin sanottuja toivottomia tapauksia. Toivottomilla tapauksilla tarkoitan tässä soittamisesta vain hyvin vähän kiinnostuneita lapsia, jotka lähinnä vanhempien toiveesta osallistuvat valintakokeeseen. Tämä ei tarkoita, etteivätkö he voisi tai kykenisi kiinnostumaan musiikinopetuksesta, mutta ainakaan kyseisellä hetkellä heillä sitä motivaatiota ei ole. Onneksi heitä ei ole kovin monta. Valintakoe kokonaisuudessaan on siis toimiva tässä muodossaan, mutta valintakokeen tuloksille ei pidä asettaa liian suurta odotusarvoa.

Tutkimukseni tarjoaa pohjan valintakokeiden ja soittamisen motiivien laajemmalle tarkastelulle. Tutkimusta voisi laajentaa aineiston suurentamisella ja kysymysten suuntaamisella hieman toisin. Mielenkiintoinen aihe olisi tarkastella perheen roolia musiikkiharrastuksessa. Toinen hyvin mielenkiintoinen aihe olisi tutkimuksessanikin sivuttu kahden ylimmän pisteryhmän tarkastelu ja vertailu. Toisaalta pisteryhmiä voisi muokkailla ja katsoa kuinka pisteryhmien muutokset vaikuttaisivat analyysin tuloksiin.

8 LÄHTEET

Anttila, M. & Juvonen, A. (2006). *Kohti kolmannen vuosituhannen musiikkikasvatusta. Osa 3, Musiikki koulussa ja nuoren elämässä*. Joensuu: University Press.

A 6.11.1998/813. Asetus taiteen perusopetuksesta. Valtion säädöstietopankki Finlex. Viitattu 10.11.2015. http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980813

Byman, R. (2002). Voiko motivaatiota opettaa? Teoksessa P. Kansanen & K. Uusikylä (toim.), *Luovuutta, motivaatiota, tunteita : Opetuksen tutkimuksen uusia suuntia* Jyväskylä: PS-kustannus. 25–41.

HE 258/1994. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi musiikkioppilaitoksista. Valtion säädöstietopankki Finlex, Viitattu 10.11.2015. http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1994/19940258

Jyväskylän yliopiston Koppa-sivut (2015.) Tapaustutkimus. Haettu 28.1.2016 osoitteesta https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus

Karma, Kai. (2010). Musikaalisuus. Teoksessa J. Louhivuori & S.Saarikallio (toim.), *Musiikkipsykologia.* Jyväskylä: Atena. 355-367.

Kolehmainen, T. (2009). "Miten tää muka mittaa musikaalisuutta?" vertaileva tutkimus Kai Karman musikaalisuustestistä ja jäljittelyyn perustuvasta musikaalisuustestistä. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Kandidaatintutkielma.

Kosonen, E. (1996). *Soittamisen motivaatio varhaisnuorilla*. Jyväskylä. Musiikin laitos. Musiikkikasvatuksen lisensiaatintutkimus.

Kosonen, E. (2001). *Mitä mieltä on pianonsoitossa? : 13-15 vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikkiharrastuksestaan.* Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Jyväskylän Studies in the arts 79.

Kosonen, E. (2010). Musiikkiharrastusten motivaatio. Teoksessa J. Louhivuori & S.Saarikallio (toim.), *Musiikkipsykologia.* Jyväskylä: Atena. 295-309.

Laine M., Bamberg J. & Jokinen P. (2007). Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) *Tapaustutkimuksen taito.* Helsinki: Gaudeamus. 9-38.

L 21.8.1998/633. Laki taiteen perusopetuksesta. Valtion säädöskokoelma Finlex. Viitattu 10.11.2015. http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980633

Lehtinen, E., Kuusinen, J. & Vauras, M. (2007). *Kasvatuspsykologia*. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Leppänen, U. (2012). Merikanto-opiston 40-vuotis historiikki. Haettu 15.11.2016 osoitteesta http://www.virrat.fi/files/8513/8191/9563/merikanto-opisto_historiikki_40v.pdf

Linnankivi M., Tenkku L. & Urho E. (1988). *Musiikin didaktiikka.* Porvoo: WSOY.

Lotti, T. (1988). *Musikaalisuus ja musiikkiopinnot : Jäljittelyyn perustuva musikaalisuuden arviointi musiikkikoulun pääsykokeena ja opintomenestyksen ennustajana*. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Väitöskirja.

Metsämuuronen, J. (2004). *Pienten aineistojen analyysi : Parametrittomien menetelmien perusteet ihmistieteissa*. Helsinki. International Methelp.

Metsämuuronen, J. (2005). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. Jyväskylä: Gummerus.

Nummenmaa, L. (2009). *Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät.* Helsinki: Tammi.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002. Helsinki: Opetushallitus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005. Helsinki: Opetushallitus

Tiedote taiteen perusopetuksen järjestäjille 16/2008. annettu 18.3.2008. Helsinki: Opetushallitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön sivut taiteen perusopetuksesta. (2013.) Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/perusopetus/taiteen_perusopetus/?lang=fi Luettu 20.10.2015.

Pakarinen, T. & Roti, R. (1996). *Ihminen toiminnallisissa ympäristöissään*. Helsinki: Kirjayhtymä.

Pohjannoro, U. (2010). *Soitonopiskelua joustavasti ja yhteisöllisesti. musiikkioppilaitosten kehitysnäkymiä rehtoreiden arvioimana. musiikkialan toimintaympäristöt ja osaamistarve* - Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 5/2010. Toive-hanke, osaraportti 6.

Pohjannoro, U. (2011). Muusikko eilen, tänään ja huomenna. näkökulmia musiikkialan osaamistarpeisiin. M. Muukkonen, M. Pesonen, U. Pohjannoro (toim.), *Sibelius-akatemian selvityksiä ja raportteja 13/2011* Toive-hanke, loppuraportti.

Ruohotie, P. (1998). *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Helsinki: Edita.

Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. (2001). Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus. Teoksessa. J. Aaltola & R. Valli (toim.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle* Jyväskylä: PS-kustannus.

Salmela-Aro K., Nurmi J., Aunola K., Jokisaari M. & Pitkänen T. (2002). *Mikä meitä liikuttaa : Modernin motivaatiopsykologian perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus.

SML (2015.) Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n verkkosivut. Haettu osoitteesta http://www.musicedu.fi/fi/etusivu Luettu 9.10.2016

Taanila, A. Akin menetelmäblogi. Haettu osoitteesta https://tilastoapu.wordpress.com Luettu 28.10.2015.

Tuovila, A. (2003). *"Mä soitan ihan omasta ilosta" : Pitkittäinen tutkimus 7-13-vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto-opiskelusta*. Sibelius-akatemia. Väitöskirja.

Vänttinen, M. (1996). *Vaiennut viulu eli "jalot" opinnot ja niiden päättyminen : Opintojen keskeyttämisen teoreettista tarkastelua sekä huomioita musiikkiopintojen jättämisestä*. Helsinki: Helsingin yliopisto.

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

PAGE5

Hyvä kyselyyn vastaaja.
Teen Jyväskylän yliopiston musiikkikasvatuksen maisterintutkielmaan liittyvää motivaatiokyselyä. Kysymykset on suunnattu vuosina 2006-2011 opintonsa aloittaneille musiikkiopistolaisille, sekä jatkaville että jo opintonsa lopettaneille. Opiston opiskelija voi vastata kyselyyn yksin tai yhdessä vanhempansa kanssa. Kyselyyn vastattaessa tulisi pyrkiä vastaamaan mahdollisimman todenmukaisesti. Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia.
Kaikki henkilökohtainen tieto käsitellään luottamuksellisesti, eikä tutkimukseen osallistujia pystytä tunnistamaan tutkimuksesta. Tutkimustuloksia voidaan käyttää Merikanto-opiston kehittämiseen.

ALOITUSVUOSI

Musiikkiopiston aloitusvuosi (aloitusvuotesi on merkitty saamaasi emailiin)

- ❍ 2006
- ❍ 2007
- ❍ 2008
- ❍ 2009
- ❍ 2010
- ❍ 2011

SUKUPUOLI

Sukupuoli?

- ❍ Mies
- ❍ Nainen

IKÄ

Ikäsi?

(0 - 255)

SOITTOHARRASTUS

Valitse sinulle sopivin vaihtoehto

- ❍ Soitan Merikanto-opistossa / Soitin Merikanto-opistossa mutta olen saanut päästötodistuksen.
- ❍ Olen soittanut merikanto-opistossa mutta lopettanut. Jatkan soittotunneilla käymistä muualla (esim. kansalaisopistossa, yksityisesti)

- ❍ Olen soittanut Merikanto-opistossa ja lopettanut, mutta jatkan itsekseni soittelua.
- ❍ Olen soittanut Merikanto-opistossa ja lopettanut. En soita enää ollenkaan.

SOITIN

Soitin

- ❍ piano
- ❍ viulu
- ❍ sello
- ❍ kontrabasso
- ❍ kitara
- ❍ sähkökitara
- ❍ bassokitara
- ❍ harmonikka
- ❍ saksofoni
- ❍ huilu
- ❍ klarinetti
- ❍ trumpetti
- ❍ baritoni
- ❍ käyrätorvi
- ❍ Joku muu. Mikä? : _____

PAGE3

TÄRKEYS

Onko soittaminen (tai oliko soittaminen) harrastuksistasi?

- ❍ Tärkein harrastukseni
- ❍ Vain yksi monista
- ❍ Yksi tärkeimmistä

HARRASTUKSET

Muut harrastukset kuin soittaminen

- ❍ Ei muita harrastuksia
- ❍ Minulla on muitakin harrastuksia kuin soittaminen. Mitä? : _____

PAGE4

USEIN

Kuinka usein soitat/soitit keskimäärin?

- ❍ 5-7 päivänä viikossa
- ❍ 2-4 päivänä viikossa
- ❍ Noin kerran viikossa
- ❍ Vähemmän kuin kerran viikossa

PALJON

Kuinka paljon soitat/soitit keskimäärin niinä päivinä kuin soitat?

- ❍ Alle 15min
- ❍ 15min-30min
- ❍ 30min-60min
- ❍ Yli 60min

MOTIVAATIO10

Kuinka hyvin seuraavat toteamukset pitävät paikkansa?

	pitää täysin paikkansa	pitää enimmäkseen paikkansa	pitää vähän paikkansa	ei pidä paikkaansa	en osaa sanoa
Pidän tärkeänä, että voin soittaa itselle mieluisia kappaleita.	❍	❍	❍	❍	❍
Esiinnyn mielelläni.	❍	❍	❍	❍	❍
Harjoittelen ahkerammin, kun huomaan oman edistymiseni.	❍	❍	❍	❍	❍
Pidän soittamisesta.	❍	❍	❍	❍	❍
Perheessä on muitakin musiikinharrastajia ja siksi oma soittaminen tuntuu luonnolliselta.	❍	❍	❍	❍	❍
Soitan vain sitä, mitä tunnilla käsketään soittamaan.	❍	❍	❍	❍	❍
Tulen hyvin toimeen soitonopettajani kanssa.	❍	❍	❍	❍	❍
Minulla on huono omatunto, jos en ole harjoitellut soittoläksyjäni kunnolla.	❍	❍	❍	❍	❍
Teoriatunnit tuntuvat motivoivilta	❍	❍	❍	❍	❍

MOTIVAATIO11

Kuinka hyvin seuraavat toteamukset pitävät paikkansa?

	pitää täysin paikkansa	pitää enimmäkseen paikkansa	pitää vähän paikkansa	ei pidä paikkaansa	en osaa sanoa
Merikanto-opiston matineat ovat mukavia esiintymistilaisuuksia.	❍	❍	❍	❍	❍
Soitonopettja vaatii					

minulta liikaa.	❍	❍	❍	❍	❍
Merikanto-opiston ilmapiiri on innostava.	❍	❍	❍	❍	❍
Tutkinnot ovat hyvä tilaisuus näyttää taitojani.	❍	❍	❍	❍	❍
Soittelen mielelläni kavereiden kanssa yhdessä.	❍	❍	❍	❍	❍
Pidän tärkeänä, että soittaminen tuottaa iloa ja mielihyvää.	❍	❍	❍	❍	❍
Olen ajatellut lopettaa soitonopiskelun tänä vuonna.	❍	❍	❍	❍	❍
Olen edistynyt soittajana.	❍	❍	❍	❍	❍
Merikanto-opistossa opiskelu on vastannut odotuksiani.	❍	❍	❍	❍	❍

PAGE2

PARASTA

Mikä soittamisessa on parasta?

_____

_____

_____

_____

IKÄVINTÄ

Mikä soittamisessa on ikävintä?

_____

_____

_____

_____

TAVOITE

Tavoitteenani on:

- ❑ musiikkialan ammatti
- ❑ musiikkiopiston päästötodistus
- ❑ oppia soittamaan niin että voin nauttia omasta soittotaidostani
- ❑ oppia soittamaan siten että voin soittaa yhdessä kavereitteni kanssa

- ❑ en osaa sanoa
- ❑ muita tavoitteita : _____

LOPETTANEET1

Kuinka paljon seuraavat syyt vaikuttivat Merikanto-opistossa opiskelun lopettamiseen?

	ei vaikuttanut lainkaan	vaikutti vähän	vaikutti aika paljon	vaikutti hyvin paljon	en osaa sanoa
Oli muita, tärkeämpiä harrastuksia	❍	❍	❍	❍	❍
Soittaminen ei enää kiinnostanut	❍	❍	❍	❍	❍
Kaveritkaan eivät soittaneet	❍	❍	❍	❍	❍
Harjoitteleminen alkoi viedä liiaksi aikaa	❍	❍	❍	❍	❍
Aloitin aikoinani vanhempien toivomuksesta enkä halunnut jatkaa	❍	❍	❍	❍	❍
Kyllästyin soittamaan opettajan antamia kappaleita	❍	❍	❍	❍	❍
Opettajalla oli erilaiset odotukset ja tavoitteet kuin minulla	❍	❍	❍	❍	❍
Teoriaopiskeluvelvoite	❍	❍	❍	❍	❍
Harjoitteleminen oli tylsää	❍	❍	❍	❍	❍
Tutkintojen tekeminen	❍	❍	❍	❍	❍

PAGE1

LOPETTANEET2

Kuinka paljon seuraavat syyt vaikuttivat Merikanto-opistossa opiskelun lopettamiseen?

	ei vaikuttanut lainkaan	vaikutti vähän	vaikutti aika paljon	vaikutti hyvin paljon	en osaa sanoa
Opetusta ei ollut enää saatavilla.	❍	❍	❍	❍	❍
En halunnut suorita tutkintoja.	❍	❍	❍	❍	❍
Koulu tuntui vievän enemmän aikaa.	❍	❍	❍	❍	❍
En tullut toimeen soitonopettajani kanssa.	❍	❍	❍	❍	❍

Soittotunnit tuntuivat rasittavilta.	❍	❍	❍	❍	❍
Muutkaan kotona eivät soittaneet.	❍	❍	❍	❍	❍
Opiston konserteissa soittaminen	❍	❍	❍	❍	❍
Suoritin sen, mitä oli sovittu vanhempien kanssa ja sitten lopetin.	❍	❍	❍	❍	❍
Soittaminen ei ollutkaan niin helppoa kuin luulin.	❍	❍	❍	❍	❍

MUUSYY

Jokin muu syy jaka vaikutti lopettamiseen. Mikä?

_____

_____

_____

_____

PAGE

PARASTA2

Mikä soitonopiskelussa oli parasta?

_____

_____

_____

_____

IKÄVINTÄ2

Mikä soitonopiskelussa oli ikävintä?

_____

_____

_____

_____

Liite 2: Valintakoe, 4-7-vuotiaat

Liite3: Valintakoe, 8-vuotiaat ja vanhemmat